

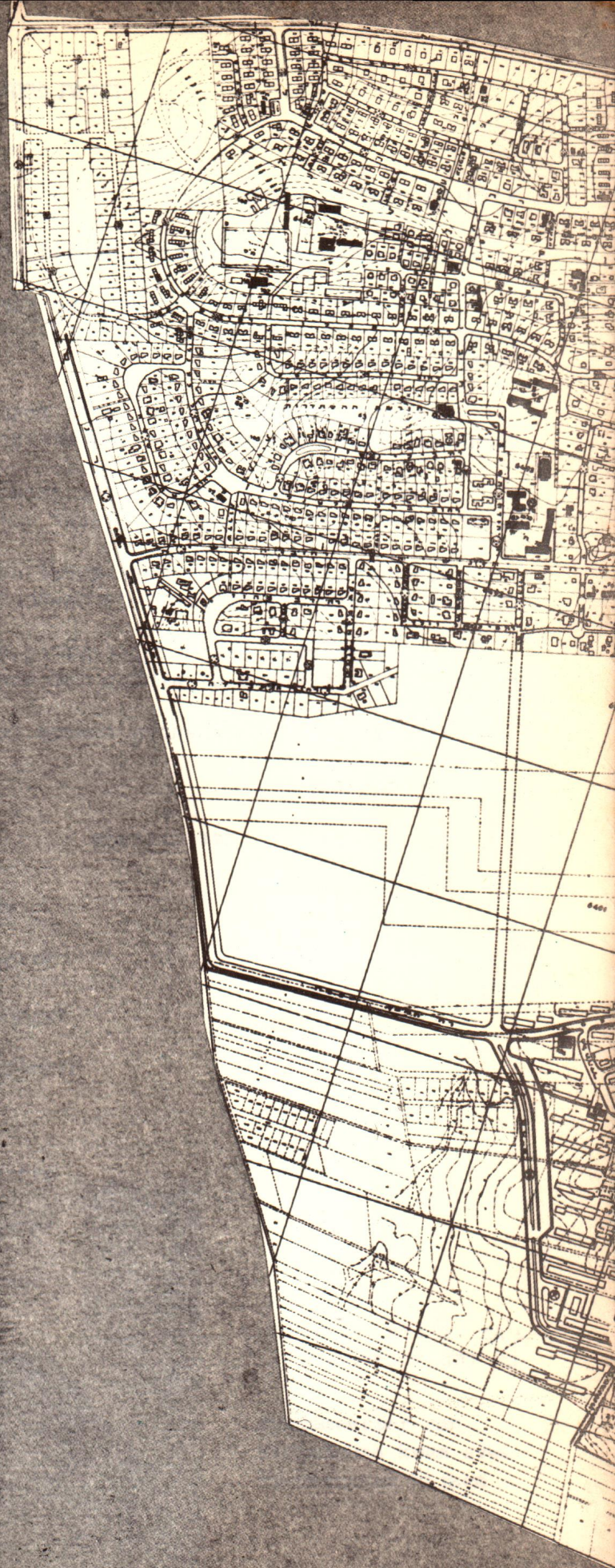
מיכל 37

מיכל 97
טיק 2

קריית אלון - דרכא 2
חולדה [אלה טייק] x 6
[אפריל 1964]

ארכיון קריית אונו	
מיכל 97	טיק 2
מעטפה 2	
_____	נרשם:
_____	נסרק:
_____	נבדק:

קרית אונו - דרכון

ידידות, פשוטה כעשעשה!

amicale יקריט אונגריט

תושבי קרית-אונגו והמועצה המקומית שלה מקדמים אתכם בברכת "ברוכים הבאים"!

עד לפני כחצי שנה לא ידענו כמעט דבר זה על זה; והנה עתה אנו כבר כידידים ותיקים משכבר הימים. יש מאנשינו כאן המכירים היום כל פינה בעירכם והעיקר - דומה שאת ליבם השאירו אצלכם ! ...

הידידות בין הערים נולדה כאילו במקרה והתפתחה מאליה וברוך הטבעית ביותר - כמעט באותה דרך פשוטה ובלתי אמצעית שבה מתודעים אנשים היושבים זה לצד זה על ספסל אוטובוס.

אמנם הם לא יירדו באותה תחנה. בבוא השעה הם יאלצו להיפרד וללכת איש לדרכו, אך יש להם לספר הרבה זה לזה, לכן ייקבעו פגישה נוספת וייחזרו וייפגשו פעמים רבות.

אני מקווה שבביקורכם אצלנו תחושו את אשר חשו אזרחינו כאשר ביקרו בעירכם: כמו בית חדש קם ונבנה בשבילם בארץ רחוקה-קרובה ודלתו - פתוחה לפניהם תמיד.

מי יתן וחילופי הארחים בין הערים התאמות והקשרים בין תושביה יתפתחו ויתהדקו ויקיפו מספר גדול והולך של אזרחים מכל השדרות ומכל הגילים.

אין ספק שהידידות והאחוה והשמחה יקרינו מכאן על הסובב אותנו.

בביתכם אתם,

בלו בנעימים !

יעקב כהן,
ראש המועצה המקומית

ראש עיריית קרית-אונגו
בא להציץ בדראכטן

Burgemeester van
Kiryat-Ono kwam even
in Drachten kijken

קרית-אונגו - דרכנו

תוכן הענינים:

1. ברכת ראש המועצה - י. כהן
2. קרית אונגו ההסטוריה
3. הפאר ברדראכטן

א. במבט מרביצפאלי	-	ס. כץ
ב. בעיני אורח	-	ש. צבייר
ג. געגועים	-	ו. שהרבני
ד. רשמי מסע	-	י. בן-דרור
ה. ספורטאים מספרים		
ו. בעיני אשה	-	ר. צבייר
ז. באין דפלומטיה	-	ב. מאירי
ח. דברי סכום	-	ד. ענבי

דף אופיסטו-בנני

קרית אוננו או בשמה הראשון, כפר אוננו - הוקמה בשנת 1939 באזור שהוד קדומים אופף אותו. אוננו היתה עיר חשובה בימי קדם ועל שמה נקראה כל הבקעה החקלאית הפוריה שסביבה.

שמה של אוננו נזכר לראשונה ברשימת הערים, שהכניע מלך חחותפס השלישי המצרי ומהן לקח שבויים חזרה אל ארצו; היה זה בשנת 1475 לפני הספירה.

לפי המסורת העברית היתה העיר אוננו מוקפת חומה מאז כיבוש יהושע ועל פי רוב מוזכר שמה בקשר עם העיך לוד (היום מרכז התעופה של ישראל, שדה התעופה לוד).

בספר דברי הימים א' ח' י"ב נזכרת אוננו עם הערים שבנה שמר מצאצאי בנימין. כן נזכר שמה של אוננו בין המקומות שיישבו שבי-ציון בתקופת עזרא ונחמיה (ספר עזרא ב' י"א ל"ח) ותושביה "בני אוננו" השתתפו בבנין חומות ירושלים.

במאה השנייה והשלישית לפני הספירה ישבו בה חכמים יהודים מפורסמים, בין השאר הם היו מספרים בפוריתו של האזור "מלוד לאוננו שלושה מילין. פעם אחת הקדמתי בנשף והלכתי עד קרסולי בדבש של תאנים".

כן לומדים אנו ממקורות שונים על סבלות התושבים מחיל המציב הרומי, לאחר שנכבשה הארץ על ידי צבאות רומא.

נראה שאוננו נפרדה מלוד והפכה ליחידה מוניציפלית נפרדת בימי דיוקליטאנוס קיסר ונשארה במעמדה זה עד סוף השלטון הביזנטי.

בקינה המתארת את חורבן הקהילות היהודיות בישראל בימי מסע הצלב, בראשית המאה ה-12 מבכה המחבר את "חורבות אוננו הרכה והענוגה", שנשטחה על ידי הצלבנים.

משהו מזכרו של המקום נשאר טבוע בשם הערבי של ישוב סמוך - כפר ענא שהיה שכן עויין לכפר אוננו עד למלחמת השחרור.

כפר אוננו הוקם בשנת 1939 על ידי ארגון התישבות ושיכון שהיה מורכב מפועלי תעשייה ובעלי מקצועות חופשיים; הם הגיעו מישובים עירוניים שונים בסביבות תל-אביב וביקשו לצאת מ"חומות" הערים ולהתישב באזור כפרי בו יוכלו לבנות "בית בודד לכל משפחה ומשק עזר לידו". הישוב נקבע באזור סמוך ככל האפשר למקומות עבודתם, אולם מנות במידה ניכרת מן הגוש היהודי הצפוף של אזור החוף.

התישבותם במקום זה דוקא, באה לחזק שני ישובים יהודים אחרים, שניצבו בודדים מול אוכלוסיה ערבית מתפרעת ותוססת - כפר אז"ר ותל-ליטוינסקי. ואכן עד מלחמת השחרור היו שלשת ישובים אלה ישובי ספר במלוא מובן המלה, התושבים לא היססו לקחת על עצמם משימות הגנה חשובות ואמנם עמדתם ועוז רוחם של המתישבים הראשונים האלה היא שהבטיחה, ברבות הימים, את שליטת המדינה על אזור נרחב וחשוב מן הקריה מזרחה ודרומה.

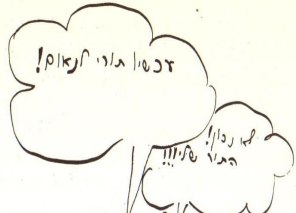
היו אלה ימים של עבודה מפרכת ולילות לבנים וארוכים של שמירה בעמדות מצויידים בנשק מחתרתי של "ההגנה"; נסיעה אל העבודה וממנה באוטובוסים המלווים במשמר מזויין; התקפות פתע וגניבות מתמידות.

נקודת המהפך הבטחונית של כפר-אוננו היתה פינוי המחנה הצבאי הבריטי הסמוך בתל-ליטוינסקי ב-15 באפריל 1948. אף על פי שהמחנה נקינה בעוד מועד על ידי היהודים, נעלו אותו הבריטים לפנייהם ברגע האחרון ופתחו אותו לפני כנופיות מרצחים עירקיות וסוריות. קרב פנים אל פנים, שנמשך שעות רבות בין היחידות "ההגנה" לבין אנשי הכנופיות הרוכע לבסוף לפנות ערב, ההתקדמות נמשכה ועד מהרה נותר ישוב הספר כפר-אוננו ב"עורף", בלב שטח יהודי רצוף.

עד קום המדינה התפתח הישוב בקצב איטי כשכין תושביו יש הרוגים את בתיהם במר ידיהם. רוב התושבים היו יוצאי ארצות שונות באירופה, לאחר מלחמת העולם השנייה הגיעו לכפר מעפילים רבים מניצולי השואה. שכונת ברכה הוקמה על ידי מעפילים אלה והיא נושאת את שמה של אחת מגבורות תנועת התעפלה. ערב קום המדינה מנה הישוב כ-4000 תושבים.

בשנותיים הראשונות שלאחר קום המדינה שוכנו במעברה סמוך לקרית אוננו כ-4500 עולים חדשים, בעיקר מעירק, מרוקו וסוריה. הקריה הורעמה, איפוא, לפני השמימה והתאגר לקלוט בקרבה אוכלוסיה חדשה העולה במספרה על האוכלוסיה הותיקה, וזאת לזכור שרוב העולים החדשים באו אליה בחוסר כל.

תהליך קליטת תושבי המעברה הוא לאמיתו של דבר, תהליך הפיכתו של הכפר לקריה. הדבר לא נעשה בהרף עין: תחילה הועברו תושבי המעברה מאוהלים לצריפים ולצריפונים ורק בשנת 1959 הוחל בהעברתם לבניני קבע. עכשיו מונה הקריה כ-12,000 תושבים ועל פי תחזית הגידול יגיע מספר התושבים בשנת 1968 ל-25,000.

בד בבד צויין תהליך זה בהענקת עצמאות מוניציפאלית לקריה בשנת 1954 כשהכפר "השתחרר" מהקשר המוניציפאלי עם האזור החקלאי, ומגמת תיכנונו ופיתוחו הפכה להיות עירונית מובהקת. עם זאת, מקפיד התכנון העירוני על שמירת האופי הירוק והכפרי של הקריה - עיר בתוך גנים.

גם "הבניה לגובה" שהחלה לאחרונה בשכונת מספר בקריה - ובשכונת "קיראון", למשל, המתוכננת ל-3500 יחידות-דירה, ייבנו בתים בני 12 קומות - איננה עומדת בסתירה לאופיה של קרית-אוננו הרתיקה הניכרת בבתי המשפחתיים והקטנים בני קומה אחת, הבנייה לגובה מכוונת להגדלת האוכלוסיה תוך יצירת מרחבים גדולים יותר לירק, גינות ופארקים.

תו אופי אחר של הקריה הם שירותי חנוך ותרבות מפותחים. המועצה המקומית מטה את עיקר מקורותיה לפיתוח מערכת חנוך משוכללת, מועדונים טכניים, מועדוני ספורט ומתקני ספורט, חנוך למבוגרים, קונסרבטוריון, ספריות וכו' ונראה שבמחצית השירותים האלה עולה הקריה בהרבה על ערים מפותחות וותיקות יותר בארץ. כיום יש שישה בתי-ספר עממיים ובית ספר תיכון אחד ובהם כ-2500 תלמידים.

רוב תושבי קרית אוננו מוציאים עד היום את פרנסתם מחוץ לקריה - הן מתחילה ביקשו מיסדיה לחיות "מחוץ לערים", לבנות בתים הרחק ממקום העבודה. להתרגע בפינת מגורים שקטה וכפרית למחצה, אולם מגמה זו הולכת ומשתנה.

בתחומי הקריה, ששטח שיפוסה הכללי הוא כ-3300 דונם, ישנו אזור תעשייה קטן, ובו כמה

מפעלים בענף הבנייה והמתכת, אזור תעשייה זה יועבר בקרוב למקום אחר עליו יקומו במשך השנים הקרובות כ-30 מפעלים בגדלים שונים, שיספקו מאות מקומות עבודה חדשים לפועלי המקום, כדי שלא יזדקקו לנסיעות ארוכות אל מחוץ לקריה. הכוונה היא לשמור על האופי המיוחד של הקריה מבחינת צורת המגורים - והתכנון הכולל וגם התעשיות החדשות נבחרו בקפדנות באופן שלא יפגעו בצביון הקריה.

ומפרבר גנים מרוחק ופאסטורלי המאוכלס פועלים ואנשי מקצועות חפשיים הופכת הקריה לעיר גנים תוססת, פעילה ויוצרת.

במבט מוניציפאלי

בתוך שלל ההיכרות עם תופעות ומושגים חדשים, להן זכינו בבקורנו בדראכטן, היה משום ענין מיוחד בהתוודעות לשיטה המוניציפ-פאלית הנהוגה בהולנד ולמערכת היחסים הקיימת שם בין השלטון המקומי לבין השלטון המרכזי - שהן שונות כל כך מן המסגרות המוניציפאליות שלנו בארץ.

ראשית, מסגרת השלטון המקומי:

ראש העיר מתמנה ע"י המלכה ועומד בראש מועצה בת 21 חברים נבחרים, נציגי מפלגות, נראה שהמועצה חסרה מתח מפלגתי פנימי, כשהממונה והנהלה פועלים ללא התנגדות מפלגתית.

שנית, השירותים הציבוריים:

כבישים, חוצים את כל רחבי העיר כשלצידם מרכות ושבילי אופניים; תאורה מלאה ומודרנית תחושת הנקיון ושפע המים ובתי דירות שכאילו מקושטים תמיד לחג - חלונות גדולים המבקשים לצוד כל טיפת שמש מעוטרים בוילונות לבנים לעציצי פרחים.

חמישית, בתחום החנוך:

ניכרים המרחב והרווחה: - אין קימוץ וחסכון בשטח - גני-ילדים ובתי-ספר מרווחים מאד כשלידים אולמות התעמלות משוכללים; סידורים הגיניים וסאניטריים לפי מיטב החידושים. בזכרובי שמור מראה גני-הילדים המצויידיים בחום מרכזי והילדים מקפצים יחפים על גבי השטיחים הרחבים.

רביעית, דמיון בקווי ההתפתחות:

קיים דמיון מסויים בקווי ההתפתחות של דראכטן לבין אלה של קרית-אונו, דראכטן ששימשה מרכז לאזור חקלאי מפותח סמילגלבד יצאה מקפאונה לפני כשמונה שנים, משהוקם מפעל של תעשיות "פיליפס" במקום, כאן מייצרים מכונות-גילוח, מכונות יבוש שער, גמהצים וכדומה. המפעל מעסיק כיום כ-2500 פועלים

ואלמנט העובדים מעצב את פני העיר. ביזמת המועצה העירונית הוקמו שיכונים נאים לפועלים הנמטרים להם בתנאי שכירות. השיעור הממוצע של שכר-הדירה איננו עולה על 15 אחוז ממשכורת ממוצעת של עובד.

חמישית, תוספת נכבדה:

המשטרה היא שירות ערובי הכפרף לפקודת ראש העיר הממונה.

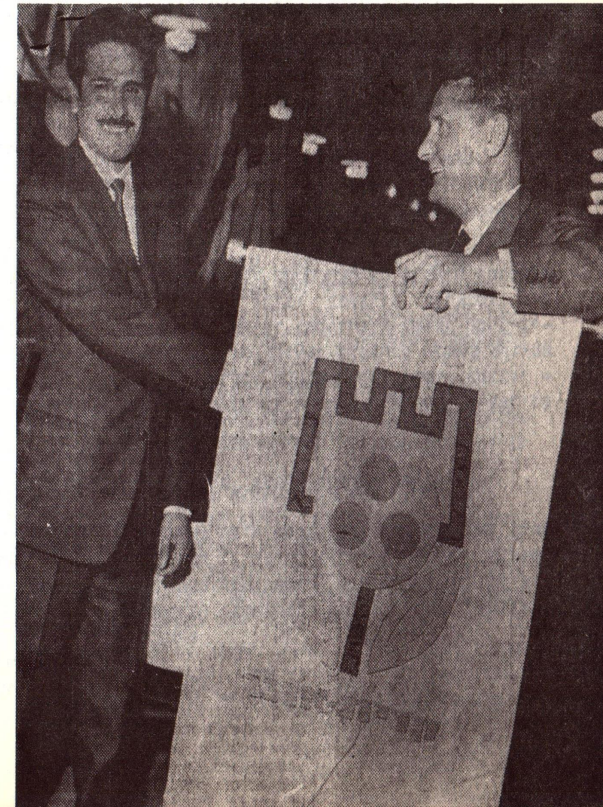
באשר להיכרויות עם אנשים: זכינו לפגוש ולהכיר, בכל אשר פנינו, ידידים נאמנים לישראל, המתעבים במעשה בה וערים לבעיותיה; הם ישרים מאד ביחסיהם האנושיים, גלויי-לב ונכונים תמיד לעזור ולסייע.

המשלחת שלנו זכתה בדראכטן לטיפול אוהד ומסור ואני מקווה שיחס זה ילווה גם את המשלחת ההולנדית בביקורה אצלנו.

סמי כץ, סגן ראש המועצה המקומית וראש המשלחת לדראכטן

מסירת דגל מועצת קרית-אונו לראש עיריית דראכטן.

Het overdragen van de vlag van de gemeente van Kiriath-Ono aan de burgemeester van Drachten.

בנינו אורח:

משגורשו הכובשים הגרמנים ניסו תושבי המקום הנוצריים לעשות למען שיקום בית הכנסת שנפגע על-ידי הנאצים, התברר שאין כבר אפשרות לתקן אותו ובאין יהודים בגורודייק אין סעם לבנייתו מחדש.

"אך יש זכר למקום הקדוש" אמר לפתע האיש, ובהובילנו לפינה בחדר האוכל הציג בפנינו תמונת שמן מבית הכנסת התלויה על הקיר.

דמעות זלגו מעינינו ולשונונו נדמה.

המלווה שלנו מאמסטרדם עוקב אחרי חגים יהודיים

באחד מסיולינו המרובים ליוו אותנו אנשי רוטארי! בזמן נסיעתנו הארוכה בספינה שוחחנו והחלפנו רשמים ודעות, דנו בבעיות הולנד וישראל, כמו בעית המיס, המטרידה את שתינו.

אחד המלווים הרכיח בקיאות רבה בנושאים יהודיים ונדמהתי בראותי בידיו לוח שנה בו הדגיש בדיו אדומה את תאריכי החגים היהודיים. (החגים היהודיים מצוייבים כמעט בכל לוח שנה המוצא בהולנד). הוא הסביר שההדגשה באה בכדי לא לשכוח ללכת לביהכ"נ היהודי שבקרבת מקום מגוריו, כי תפילות יהודיות אהובות עליו מאד.

איך באה דליה לגורודייק

לא פעם התפעלנו מהעובדה שאנשי הולנד יודעים לשרות צביון ישראלי מובהק לבינים: מזכרות ואלבומי תמונות, פרחים מיושנים וקטעי תמונות, אך הפליאה אותנו התופעה של מתן שם עברי לילד מתוך רחשי ידידות לנערה ישראלית.

בפגישה עם כמה מידידינו ההולנדיים הראו לנו תיבוקת ששמה דליה, לארת חיבה לנערה מרעננה שהתארחת בביתם.

ברכת בעל חנות השבך

נתקבלנו במסודות ממשלתיים מובציפליים ואחרים בכבוד וחיבה הראויים להערכה.

הדגל הלאומי שלנו שהתנוסס בחזית האוטובוס שהסיענו משך תשומת-לב והרגשנו אהדה לישראל בכל מקום ופינה אליהם הגיענו.

חרוטה בזכרוננו במיוחד ברכת איש העם, בעל חנות טבק ששאל למוצאנו ובשמעו שהננו ישראלים בירך אותנו שנזכה לערוך נסיעות

אחרי 11 ימי נסיעה, ראינו את דגלי הלאום מתנוססים על התרנים - דראכטן. אורת בית אפה אותנו מרגע שרגלנו דרכה על אדמתה, ברכת "שלום", יוצאת מלב הפילה מיד את כל המחיצות. המארחים קיבלו את פנינו כפני קרובים אהובים שלא התראו אתם מזמן.

"כל הבית לרשותכם"

בהכנסנו לבית מארחינו, הראו לנו את חדר השינה וחדר הרחצה שהועמד לרשותנו הבלעדית למשך שהותנו. ובנוסף לברכת "ברוכים הבאים" אמרו לנו: "הרגישו כמו בביתכם, כי כל ביתנו לרשותכם".

אכן, כל זמן שהותנו בדראכטן קראנו לבית מארחינו "ביתנו".

"אל - על ישראל"

קבוצת הכדורגל שלנו, לא "ביישה את הפירמה"; היא קיבלה עידוד רב מקהל הילדים והנוער המקומי. אחד משחקי הקבוצה שנאלץ להיעדר ממשחקי הקבוצה עקב פציעה, אירגן מקהלה מילדי המקום שלוותה את כל משחקי קבוצתנו בקריאת עידוד מתמדת "אל-על ישראל".

הכומר מקריא עברית

רושם עז השאיר עלינו טכס הנחת זר על יד לוח הזכרון, לזכר התושבים היהודיים מגורודייק, שנספו בשואה.

לא ישכח הרטט שעבר בכלובו בשומענו את הכומר המקומי, המקריא דברי זכרון בשפת הקדוש.

אגב, הדף שנכתב עברית, ממנו קרא, נמצא ברשותנו, בהקדשת הכומר הנכבד.

איש גורודייק מנציח את ביהכ"נ היהודי

בנקורנו בגורודייק התכבדנו בהזמנה לבית אחד מבכדי המקום. בזמן ארוחת הערב שוחחנו, בעיקר, על הדברים המשותפים בינו - ישראל (האיש ואשתו ביקרו בארץ כאורחי רעננה) ותקופת השואה (האיש נרדף כחבר מחתרת ההולנדית).

בין היתר התגלגלה השיחה על התושבים היהודים של גורודייק שרובם נספו בשואה, המעטים שנשארו לפליטה לא חזרו כלל לגור בגורודייק בתום המלחמה או עזבוה אחרי שהות קצרה.

בנטיעה חופשית דרך תעלת סואץ, והמלה העברית "שלום" חתמה את שיחתנו.

פרידה מדראכטן

רבות מספרים חברות וחברים על ביקורם בדראכטן. כל מכתב המגיע משם משמש נושא לשיחה ומצפים לבואו, יחס אנשי דראכטן לחבריו לא יא שיכח.

יום הפרידה מדראכטן זיעזע רבים בתוכנו.

געגעניס

נחזור ונפגש

העננים הרבים שכיסו את השמים בבוקר יום ראשון השמיני לספטמבר, היו מסגרת הולמת לתמונה רבת משתפים ורבת התרגשות של פרידה. חלק מהמשתתפים שלט ברוחו וחלק אחר לא יכול היה לעצור בעו זמעות הפרידה המתפרצות ושואלות "האכן בתראה פעם נוספת?"

הרצון העז לחזור ארצה גבר על הרצון להיות עוד ועוד בקירבת המשפחות היקרות לנו בדראכטן; הוענקה לנו הרגשת בית, משפחה, וחמימות המולדת.

אנו תפילה שאותה הרגשה תשרור בלבבות אורחינו בהיותם אתנו כאן.

ואכן התרחקנו זה מזה אך לא נפרדנו... קשרנו אתם יחסים ידידותיים ביותר; חילופי המכתבים, משלוח הספרים ותקליטים ועוד ועוד הם רק התחלה של מסכת יחסי ידידות שתתהדק

ולא אחד מחו דמעותיו ברגעי הפרידה ממארחיו.

עם התנעת המכונית הרגשנו שחלק מליבנו נשאר בדראכטן. רק הקריאות "להתראות!" ו"שלום!" עודדו את הנפרדים.

יפה הרגשה שבעולמנו המפורד ישנה אפשרות של ידידות ואהדה בין אנשים ללא הבדל לאום ורגע.

ש. צבייר

רשמי נסע

בין הבונים של מדינת ישראל נמצאת קבוצה (קטנה יחסית) של יהודים, ילידי ארצות השפלה, אשר קשרו גורלם עם גורל העם היהודי היושב במדינת ישראל.

לפיכך, אין להתפלא אם נפגוש בן-הולנד שהוא נהג טרקטור בקיבוץ או פיזקאי במעבדה, מורה בבית ספר תיכון, או העוסק בנסויים, פקיד ממשלתי או עובד בנבך.

כי הסביבה ההולנדית בה התחנכו ישראלים אלה הכשירה אותם לתפקידים בכל ענפי המשק. וקבוצה זו המונה בין 2,000 ל-3,000 איש, רכשה לה שם בקיבוץ הגלויות של מדינת ישראל, וזה, בעיקר, בגלל גישתה האידיאלסטית לציונות. אם כי מאורעות מלחמת העולם השנייה והשמדתם של כ-100,000 יהודי הולנד השפיעו על החלטתם לעלות לישראל, לא היו רגשות אלה מלווים פחד מפני רדיפה אנטישמית או מצוקה כלכלית.

העם ההולנדי בהשקפת עולמו הריאליטית וההומנית-נוצרית, אינו נוטה מטבעו לרדיפות מכל סוג שהוא ובודאי לא רדיפות גזעניות או דתיות. עוד זוכר אני את הקבוצות השונות והמסוננות, שהתיישבו בהולנד במשך השנים, החל מילדי הודו המזרחית (היום אינדונסיה) אפריקה, וכלה בסינים, שזרמו לשם בהמוניהם עם פרוץ מלחמת יפן-סין והקימו רובעים שלמים בערים הגדולות.

ביקרתי בבית ספר אחד עם ילדי המהגרים הללו ואם כי קל היה להבחין בצבע עורם השונה, לא הרגשתי מעולם אפליה כלפיהם, גם הילדים, שהם בדרך כלל אכזריים ביותר בנושא זה, ומוכנים תמיד להביק לילד יוצא דופן את קיין, קיבלו אותם לקהלם כדבר מובן מאליו הינוך משותף זה נתאפשר, כמובן, בגלל ההשפעה החינוכית של הורים, מחנכים ומורים, אשר החדירו לנפשות הילדים את תורת האהבה בפסוקו של רבי עקיבא: "ואהבת לרעך כמוך".

לארץ זו ולעם זה היו מועדות פני המשלחת מקרית אונו, כדי לזכות ברית ערים תאומות עם העיר דראכטן שבפריסלנד, אחד המחוזות הציריים ביותר בהולנד.

כשהיינו בלב ים, לפני הגיענו להולנד נתבקשתי ע"י ראש המשלחת - מר סמי כץ - לתת סקירה קצרה על החיים והמנהגים שם. תארתי בשתי הרצאות שנמשכו כמה שעות את המצב הגאוגרפי, הפיזי והכלכלי של ארצות השפלה, המאבק של ההולנדים עם אתני הטבע, המפעלים הענקיים שהוקמו ומוקמים כדי להכשיר קרקע

נוספת והסברתי את המושג הנפוץ בין העמים "אלוהים ברא את העולם, אך ההולנדים בראו את הולנד".

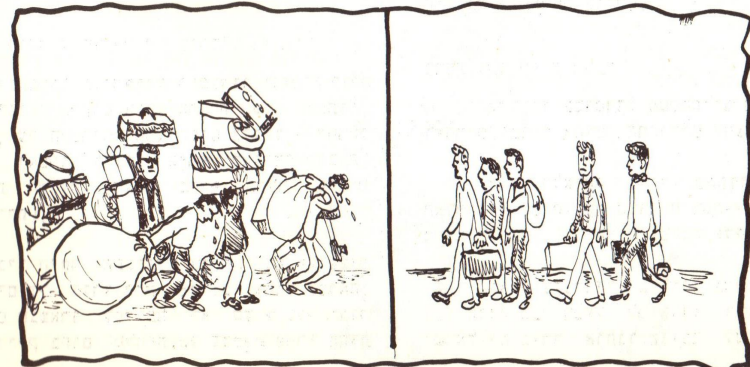
לא רבים משומעי האמינו אז למוצא פי, בעיקר הצעירים בינינו, אשר טרם עזבו את גבולות מדינת ישראל או מקורב באו מארצות נחשלות. הסברי כדלהלן נשמעו באזניהם כספורי מעשיות... עד אותו רגע שדרכו רגליהם על אדמת הולנד, ומה רב הסיפוק שנגרם לי פנה אלי אחד החברים בסוף בקורנו בהולנד ואמר: "אתה יודע, לא האמנתי לדברייך לפני שהגענו הנה, אך עלי לציין, שלא הגזמת אלא להיפך".

הבנין בו נתקבלנו, היה מקושט בדגלי שתי האומות, ולאחר הורדת החפצים הוכנסנו לאולם "לאריי" (שם האולם) שהוא כעין בית עם המנוהל ע"י העירייה, קבלת הפנים היותרה ענין מיוחד כשלעצמו. ידענו מראש על התוכנית לאכנס אותנו אצל משפחות פרטיות. כל המארחים כולל נכבדי העיר (מלבד ראש העיר שהגיע רק למחרת מחו"ל) היו במקום. לאחר נאום קצר מפי מזכיר העיר נתבקשו המארחים להכנס לאולם סמוך ולהתייצב לפני שם האורח (ים) שהקצבו לו. שמות האורחים הודפסו על גבי כרטיסים קטנים שהונחו לאורך שולחן ארוך. לאחר מכן נתבקשו האורחים להצטרף ולחפש כל אחד את שמו, ובצורה זו נערכה ההיכרות עם המארחים ההולנדיים, אישית, לא הספקתי להיות נוכח בטכס זה מאחר ועם גמר הטכס הרשמי עשו עלי כמה עתונאים וחיוב הייתי להשיב להם על כמה שאלות, אמנם אחרי לסכס ההיכרות, אך את המארח שלי מצאתי אחרי ששיחרר אותי מהעתונאים, שלא הרפו ממני. בו במקום גם עשינו היכרות עם נכבדי העיר ואחרי שתית קפה עזבנו לכיוון בתי המארחים.

מכאן ואילך שטפו אותנו המאורעות ללא הפסק, מאחר והיה צורך לקצר את התוכנית המקורית ביומים.

הספקנו הכל: ההתחרות הכדורגל הראשונה, בה נצחנו בשעור של 2:7. בערב - קבלת הפנים הרשמית, בהשתתפות ראש העיר, בזאמו על היחסים המצויינים בין העם ההולנדי והיהודים בכלל וישראל בפרט, מצידנו ארגנו שירה בצבור וגם ההולנדים ארגנו מקהלת נשים, ששרה בעיקר שירים בשפה הפריזית (השפה העתיקה - שעדיין מדברים אותה במחוז פריזלנד).

למחרת נסענו לסביבת דראכטן למקום "אי-איכט" שם ארחה אותנו אגודת ספורט המים של דראכטן. עלינו על סירות החברים וטיילנו על פני כמה אגמים נהדרים.

וכשבאו חזרה...
En zo kwamen ze terug...

כשהם יצאו...
Zo vertrokken ze...

אך, השתלטה על הכדור למרות שבמגרש עמדו כ-10 ס"מ מים.

ולנסוף, ערב הפרידה וכריחת הברית: באומים מתאימים; חולקו מתנות לראשי המשלחת ולחבריה, ולאחר כמה שעות של שבת אחים גם יחד התפזרנו לבתי המארחים כדי להתכונן לנסיעה למחרת.

נפרדנו מתושבי דראכטן בהתרגשות ואצל רבים מחברינו נקרו דמעות בעיניים, לאחר צילומים אחרונים והבטחות הדידות לשמור על קשר מכתבים נסענו לכוון פריז, ומשם למרסיי כדי להעלות על האניה שתחזיר אותנו הביתה.

אין ספק שברכה רבה טמונה בהחלפת משלחות כגון אלה. ברור כבר היום שהקשרים שהונחו עם הנסיעה להולנד התהדקו, ולא מעט אנשים מתכננים בקורים החדים.

זהו מפעל, שרבות ההוצאות הכרוכות בו, אך הוא תורם רבות לקירוב הלבבות בין אזרחי הולנד וישראל.

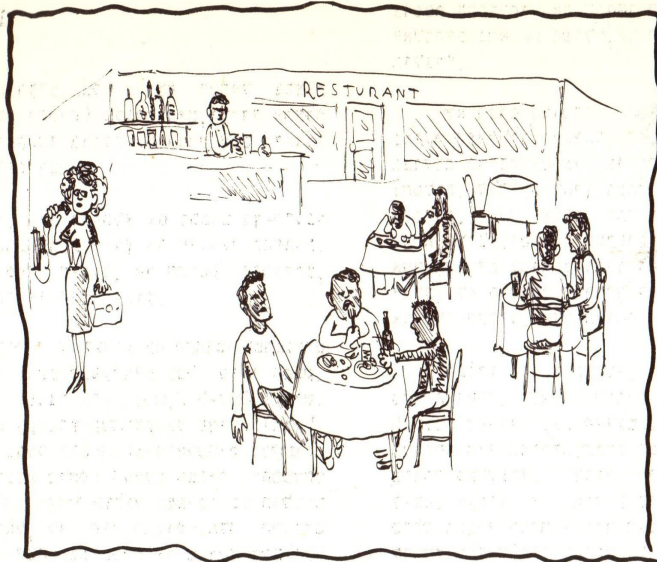
י. בן-דרור

ידוע שצבא הולנד לא חובג מעולם לתוקפנות לכן אין גם פלא בדבר שעם התנפל הצבא הגרמני המאומן היטב ב-1940 על ארצות השפלה, לא היה מי שיעמוד בגדו מלבד חטיבת חיל הנחיתה ברוטרדם. חיילות אלה לחמו בחירוף נפש וגרמו אנידות רציניות לגרמנים, הם היו גם הגורמים לכך, שהצבא הגרמני החליט להרוס את העיר בהפצצה, כי אחרת לא היה מצליח לכבשה.

כבוד גדול היה לי, כמפקד בצה"ל, להיות אורחו של חיל זה ולספר מעט על צבאנו וקרבות מלחמת השחרור וסיני.

למחרת עלינו על ספינת בהר יפה מאד כדי להגיע לעבודות דלטה, אחד המבצעים הגדולים ביותר המתבצעים היום בשטח ייבוש הקרקע. לאחר שיט של כשעתיים הגענו למקום בו התחילו לפנות את הסכרים הענקיים, שמתפקידם יהיה לרוס את מי הים החודרים ליבשה, ובצורה זו לאפשר במשך הזמן ייבוש מוחלט של שטח המשתרע על מאות קילומטרים מרובעים.

בתכנית היו עוד התחרויות כדורגל, שאחת מהן התנהלה בגשם שוטף ודמתה יותר לבלט-מים מאשר לכדורגל. ברור גם, שבחורינו, שמעולם לא שיחקו בחזאים כאלה, הפסידו בשעור 5:0, בגו קבוצה, שבדרך כלל לא היתה טובה יותר,

הלו, מגין! בואי מהר! הגיע יבול של אסיאתים!
Hallo, Maggie?! Kom vlug - er is een hele lading van aziaten aangekomen!

ההתחרות חולקה כל המשלחת למשפחות שהיו חברי המשלחת שבקרה ברעננה (העיר התאומה של כורדייק) בבתי המארחים הוגשה ארוחת ערב ובערב התאספנו באולם התרבות המקומי למסיבה שכללה הרפעות והקרנות תמונות שצולמו ע"י תושבי אובסטרלנד בזמן בקורם בישראל.

קשה להמשיך ולמנות את הארועים המרובים שהועמדו עלינו מדי יום ביומו ואתעכב רק על כמה מהם:

א. הנסיעה ל"אי-ארסכלינג" היה מאורע שהרבה מאתנו לא ישכחו בנקל, קבלת הפנים החמה, הלבביות והידידות שששמעו מתוך כל מלה וכל משה עוררה בנו התרגשות עד עומק הלב. הפרידה המאי ותושביו היתה קשה ביותר.

ב. הנסיעה של יומיים למערב הולנד, הגענו לרוטרדם (שהיא עיר מולדתי) והיינו אורחיו של הצבא ההולנדי (חיל הנחיתה). קשה לתאר הרגשתי כשראיתי עוד פעם את המחנה הצבאי אותו ראיתי לאחרונה בחייתי ילד. היינו עוברים ברגל את כל העיר, כדי לחזות בהחלפת המשמרות לפני הכניסה לבנין הענקי.

ספורטאים נספריים

עובדה היא, שאחרי שעזבה המשלחת את דראכטן הוכרז על שבוע ישראלי בבתי-הספר, ויסוד חוג להוצאות על ישראל ומי יודע אולי יפתיעו אותנו אורחנו ב-14 לחדש זה עם עברית שוטפת מפיהם?

ומעל לכל - מי יכול לשכוח את מעמד הפרידה, כשהמארחים מזילים דמעות מעיניהם ואפילו הספורטאים הישראליים הקשוחים מקנחים את אפם בממחטותיהם...

תמונות הביקור עומדים חיים בגד עינינו כשהחברה מתחילה להעלות אותם פה אנחנו עושים הכרה עם משפחתו של הרופא הראשי של ביה"ח - משפחה ענפה ומלאת חיים, בעלת מסרת מעוררת כבוד.

יש תופעות שבראו משונות בתחילה כמו - הילדים ההולכים לישון על פי רמז קל בלבד בידו של האב; קרפת המשפחה נמצאת במקום שידם של כל בני הבית מגיעה לשם, אבל אפילו הילד הקטן אינו מתפתה לבצל את העובדה לטובת מה

"את שפתכם, עברית, אין איש כאן יודע... ברוב המשפחות ימצא מישהו אשר יוכל לשוחח אתכם באנגלית, גרמנית או צרפתית. ואם גם זאת לא יצליח - הרי שהמציאות הרוכחה שתמיד ישנן דרכים פשוטות יותר להבנה הדדית".

כך סייעה הועדה "דראכטן - קרית אונו" את דברי ברכתה למשלחת הישראלית בהולנד. וכך אפשר גם לסכם את רשמיהם של הספורטאים חברי המשלחת כששומעים אותם מעלים זכרונות על כוס קפה מהביל. הקשר שנקשר בין האורחים למארחיהם ההולנדים הוא עמוק יותר מקשר של מלים ולשון ולכן אולי גם אין להסבירו במלים. אבל מי רוצה להסביריך - פה מדברות עובדות:

אחד הספורטאים קיבל הצעה לאימוץ מצד מארחיו, והוא היה אחד הבודדים שאפילו האנגלית זרה לו לגמרי.

אחר קיבל הזמנה להישאר אצל מארחיו לכמה חדשים נוספים, כדי להרחיב את ידיעותיו בנוהגי הבקאות המקומית.

חננית אירוח המשלחת מ- "דראכטן"

מ- 14 עד 28 לאפריל 1964

- יום שלישי 14 לאפריל : 12,00 - ארוחת צהריים בסדום.
- קבלת האורחים בנמל חיפה ובשדה התעופה לוד - היכרות עם המשפחות המארחות וחלוקה לבתים.
- יום רביעי 15 לאפריל - (יום הזכרון): ארוחת בוקר בבתי המארחים.
- 9,00 - בית-נשלסק - הסבר על פעולת המועצה מפי ראש המועצה, סיור בקריית-אונו ובמוסדותיה.
- ארוחת צהריים בבית "נשלסק" עם נבחרי המועצה.
- 18,00 - ש כ ס ז כ ר ו ן - בגן הגבורים.
- ארוחת ערב בבתי המארחים.
- 20,30 - ב מ ת ב י ד ו ר.
- יום חמישי 16 לאפריל - (יום העצמאות): הכנת כרטיסים לארוחת בוקר ע"י המשפחות המארחות.
- 06,30 - יציאה לבאר שבע - מצעד צה"ל.
- 12,00 - נסיעה לעבדת - בקור בעין עבדת והעיר - ארוחת צהריים בעבדת.
- המשך נסיעה לאילת - בקור במקומות לאורך המסלול בהתאם לאפשרויות, (עמודי שלמה ועמודי עמרם).
- 20,30 - קבלת פנים וארוחת ערב בהשתתפות ראש עיריית אילת.
- יום ששי 17 לאפריל : ארוחת בוקר באילת.
- 08,00-11,00 - סיור באילת, - שייט בסירת הזכוכית - בקור במפעל זרחין - המוזיאון הימי וכו'.
- ארוחת צהריים באילת.
- אחר הצהריים - רחצה בים ומנוחה.
- ארוחת ערב באילת.
- ש ב ת 18 לאפריל : ארוחת בוקר באילת.
- 07,00 - נסיעה לסדום.
- 13,00 - בקור במצדה - עין גדי - רחיצה במעינות עין גדי וים המלח.
- ארוחת ערב מכריכים שיסופקו ויובאו למקום ע"י ארגוני הנשים מקריית-אונו.
- חזרה לקריית-אונו.
- יום ראשון 19 לאפריל : בבוקר חופשי.
- 13,30 - יציאה לרעננה.
- 14,00 - קבלת פנים ע"י מועצת רעננה - סיור במקום.
- חלוקה למשפחות לארוחת צהריים.
- סיור בקור ברעננה.
- יום שני 20 לאפריל : ארוחת בוקר בבתי המארחים.
- 07,00 - יציאה לירושלים.
- 09,00 - קבלת פנים ע"י עיריית ירושלים - סיור מודרך בעיר.
- ארוחת צהריים בהשתתפות ראש העיר - מפגש עם טיול של מפעל "והודת פני זקן", שאורגן ע"י מועצת קריית-אונו.
- ארוחת ערב בבתי המארחים.
- יום שלישי 21 לאפריל : ח ו פ ש - כל הארוחות בבתי המארחים.
- יום רביעי 22 לאפריל : ארוחת בוקר בבתי המארחים.
- 07,00 - יציאה לגליל - בקור בקסריה - נהריה - קבלת פנים ע"י העירייה עם ארוחת צהריים וסיור במקום.
- 14,00 - לוחמי הגטאות - ביקור במוזיאון השואה.
- 15,00 - נסיעה לצפת - קבלת פנים ע"י העירייה - סיור במקום.
- המשך הנסיעה עד משק הגושרים - ארוחת ערב ולינה במקום.

יום רדף יום, חרויה רדפה חרויה, היינו ספוגי חרויות. אולם ערב הפרידה הגיע מהר מדי, כל חבר משלחת התישב ליד משפחתו ומסתכלים זה בזה בצער, הוחלפו ברכות ומתנות בין שני המחנות - הברון פון קנובלסדורף ההולנדי ומר ס. כץ הישראלי...

יום הפרידה, שעות הבוקר המוקדמות, מכונית הנוסעים שלנו עמוסה למכביר, ההולנדים עומדים בחוף ואנחנו בפנים, נפנוף יד אחרונה, מבט אחרון, מוכרחים לנסוע, פרידה קשה.

ב. מאירי

טבלנות? בארוחת-הצהרים נחסכה מאתנו מלאכה זו, כי ההולנדים לא רגילים לאכול לחם בארוחת הצהרים.

כבר למחרת היום הולעטנו בשפע של סיורים. יום יום ערכנו סיורים בהולנד, ובעיקר באגמים הסמוכים הנמצאים כאן בשפע וביחס ישיר לפרות, קשה מאד לראות חלקת אדמה ירוקה מבלי שתראה שם פרה הולנדית ראויה לשמה....

חברי המשלחת ערכו גם סיורים פרטיים. בכל משפחה הולנדית יש זוגות ארפניים כמספר האנשים היכולים לרכב עליהם; וברחובות הראשיים של דראכטן הפכו הישראלים לאמטרקית.

דברי סכום

חברי הקדימו אותי בחוברת זו במתן ביטוי נאות לרגשי אהדה והערצה לידידינו מדראכטן התאומה, לא אוכל להוסיף עוד לחוויות המרשימות מתקופת שהותנו בהולנד; יחסם היפה של מארחינו, שלא חסכו כל מאמץ כדי להעניק לנו הרגשה נוחה ביתית ומנעימה - צוינו בפי כולם.

ברצוני לעמוד על משמעות צבורית חברתית וחברתית של יצירת קשרי ידידות עם תושבי עיר קטנה במדינה רחוקה וקרובה, בתקופתנו בעשה העולם קטן יותר ואלפי קילומטרים מצטמקים למרחק זעיר ומבוטל. מציאות זו הגבירה את היכולת ועימה הרצון לטיולים, מסעות וביקורי גומלין בין יושבי חלקי תבל שונים ומדינות רבות.

ביקורים אלה נושאים בחובם את האפשרות של היכרות הדדית בין העמים, התבוננות לאורח-חיייהם, לימוד מינהגיהם, לשונם ותרבותם, חילופי דעות על בעיות החברה והפרט וחילופי ערכים בשדה התרבות והחינוך, הידוק, חיזוק וטפוח יחסי ידידות בין יושבי ארצות שונות, מסלקים חומות איבה ועוקרים שורשי דעות קדומות.

בימינו אנו נועדה שליחות מדינית לא רק לשגרירים רמי מעלה - היא נתונה גם בידי כל אזרח המתארח בארץ ידידותית ומארח אזרחי ארצות ידידותיות.

יחסינו עם בני בריטנו מדראכטן כפי שהם מתקמים בראשית צעדיהם עשויים לשמש דוגמא רצויה במכלול יחסי ארצנו עם עמי ארצות אחרות.

אנו נהדק ונעמיק את קשרי ידידות עם תושבי דראכטן התאומה.

ד. ענבי

דיפלומטיה זו מלאכתם של "אנשים חשובים", אחד מבין תפקידיהם העיקריים הוא ליצור ולטפח קשרי ידידות עם עמים אחרים.

למשלחת קרית אונו, לא היה נסיון דיפלומטי. אולם השהות בת השבועיים בתוככי הולנד הוכיחה מעל לכל ספק, שארבעים וחמש חברי המשלחת מסוגלים ליצור את הקשר החי והיעיל ביותר אליו חותרת דיפלומטיה רגילה...

מבחינה זאת היתה מלאכתם של חברי המשלחת קלה יחסית, כי העם ההולנדי יודע זה מכבר כאוהב הזולת בכלל ועם ישראל כפרט.

במשך השבועיים הרגיש כל אחד מחברי המשלחת שמטענת זו של אהבה, מארחיו הפכו בין רגע לחלק מאיתנו, הם לא משו ולא חסכו כל מאמץ כדי להבנים שהותנו שם.

מקורה של אהבה זו הוא בתנ"ך ההולנדים יודעים כאדוקים מאד, רובם יודע את התנ"ך על בוריו, ומכאן גם הידיעה הרבה והידידות שהם רוחשים לנו.

הנטייה הארוכה והמעייפת נשכחה מליבם של חברי המשלחת ברגע שהגיעו לדראכטן. לאחר קבלת פנים צנורה בבית העיריה "לאוי", צורף כל חבר משלחת למשפחות החדשה, הרגש הטבעי של אי בחורות ברגע הכניסה לבית חדש נעלם מיד עם כניסת החברים לבתי מארחיהם.

אצל כמה ממארחינו, שביקרו בעבר בישראל, דמה הבית לבית ישראלי לכל דבר; תמונות בוף מהארץ, צלחות קיר, ספרים וכו', וכו'.

ההולנדיים דאגו לכך שלא נהיה "אלמים חרשים" בבית מארחינו. הם התאימו כל איש משלחת לפי שפת דיבורו (בנוסף לעברית) אל המארח, אולם ביבנו היו גם אלה שלא ידעו אחת מהשפות המדוברות בהולנד, ואכן חלק מאתנו "דיבר" בתנועות ידיים פשוטות והכל הבינו זה את זה.

לצעירים שבמשלחת היה מבחינה זאת קשה במיוחד, מאחר ובנות דראכטן הצעירות לא ידעו שפה נוספת מלבד הולנדית, התקשו לפתוח אתן שיחה, אך גם כאן הסתדרו, כמובן.

בארוחה החמה הראשונה, בה התכבדו אצל "משפחתנו החדשה" הרגשנו אי נעימות קלה מאחר ועיני הזאטרטים לא משו מאיתנו, יותר מאוחר התבררה הסיבה, ההולנדים אוכלים לחם ב... סכין ובמזלג, הפטנט מצא חן בעינינו, כמה מחברי המשלחת נשבעו להנהיג זאת גם בבית, יש

הדאגה למלוי כל מחסורינו היתה ראש מאויה של כל אחת מן המארחות שטיפלו בנו, והן עשו זאת בפשטות וכדבר מובן מאליו. היחס האדיב והרצון לנסוך חמימות סביבנו קרן קודם כל מן המארחות.

עקרות-הבית שם התארחנו דאגו לא רק למזוננו, אלא גם ללבושנו, לפעמים מצאנו בחזרינו בשובנו מטויל מענין אך מיגע, בגדים נקיים ומגוהצים ערוכים לכבודנו כדי שלא נוסיף טרחה.

בכל מקרה של אי הבנה היה החיוך לשפה משותפת שפה מלב אל לב. הסדר והנקיון, הרגלי האוכל הנאים ועל הכל השקט, השרו עלינו אורה של נועם ועדנה.

החיוך לסדר ונקיון בתוך התא המספחתי נותן את אותותיו גם מחוץ לבית. אכן נקיה היא דראכטן להפליא, נקיה ומטופחת. הגינות המוריקות על יד הבתים ומעל לכל שפע הפרחים משתלבים למחזה מרהיב עין. על כל אדן חלון בראים "גנים תלויים" - פרחים רעננים בעציצים; האיץ זה בסרי מובהק לאהבת האשה ההולנדית ליופי ולטבע?

נשי דראכטן תרמו רבות להצלחת ביקורנו שם. הן לא חסכו מרצונן הטוב, ממרצן ומזמנן, כדי להיטיב עמנו ולקשר קשרי ידידות איתנים.

היינה ברוכות נשי דראכטן!

ר. צבייר

כשאתה אומר "לא" למה אתה מתכוון?

משהו מהשובי בנהגים והנימוסים חש אחד מחברי המשלחת על קיבתו: אצלינו נהוג שלא להענות מיד להזמנה לארוחה; שלא להיראות חלילה כרעב וכמעטובין באוכל; צריך הנענה לחוש משהו מן הכפיה של המזמין בטרם "ייעב" להזמנה לסעוד אתו. וכן נהג, איפוא, לתומר אחד מחברי המשלחת: כל פעם שהמשפחה המארחת הציעה לו לסעוד אתה, הוא השיב "לא תודה" כמקובל כאן; "איבני רעב", "אני ממחר לפגישת" וכו'. המארחים הבינו את הדברים כפשוטם ולא הציעו לו דבר, אף שדפנות קיבתו דבקו זה לזה בריקנות...

לכל הרוחות! בגשם הזה פשוט אי אפשר לראות את הכדור!
Duvels, in zo 'n regen kan je niet eens de bal zien!

גם השקט שם "נשמע" קצת מוזר באזני האורחים הישראלים - אבל הכומר דוקא גילה לדאובן "איך הוא מחכה לחופשה השנתית כדי לנסוע למקום שקט - לנוח".

זה ברור, שהמשלחת שאירה רושם "רושע" במקצת על בני המקום: קודם כל לא יכלו להבין את הנוהג הישראלי להאריך בבאומים, ההולנדים מקצרים בזה מאד ואם שמעו התרגשות בזמן הדיבור - חשדו בדובר שהוא קומוניסטי... קפיצה אחת למים צוננים ביום של גשם על סמך התערבות של 10 גולדים הקימה שם סערה בכל העתונים המקומיים. גם הקניה המרוכזת שהישראלים ערכו שם הפליאה אותם לא מעט - "ומה גם שרוקנה להם את הסמוק לזמן מה...".

זכרונות יש בשביל הרבה ספלי קפה מהביל, כך אומרים החברה, ומה עדות טובה מזאת ניתן למצוא להצלחת הנקור הישראלי בדראכטן? - הדאגה עכשו היא להצלחת הביקור של משלחת דראכטן בישראל. עזווע אחד, לפחות, יש לנו בשבילם - מבטיח מישהו מחברי המשלחת שלנו: " - אין ספק שהגבגב שלנו יהיהם אותם כמעט כמו שהמים הרבים שלהם הדימו אותנו".

גלידה נוספת או סרט קולנוע; הבת מבטלת אירוסיה אחרי שהאב מביע את אי שביעות רצונו מן הארוס; מידי ערב מתהדרת המשפחה כולה בחליפות ערב כדי להתאסף בשעה קבועה לארוחת ערב ולחזות אח"כ במשך שלוש שעות בתכניות טלוויזיה, אלה אינם מקרים יוצאי דופן; זאת היא דמותה האמתית של המשפחה המקומית. הבער בן ה-13 יודע כבר מה הוא עתיד להיות - וכל אחד לומר בהתאם למקצוע אשר בחר בילדותו. בדרך-כלל בוחר האב את המקצועות לילדיו - והיה מקבלים זאת בהבנה.

היחס האדיב לאורחים הוא מעבר לכל המשוער: כשהיו בני המשלחת זקוקים להחלפת כסף בחיפות והשעה היתה מוקדמת בבוקר - בטרם נפתחו הבנקים - פתחו לכבודם את הבנק ומלאו את חפצם, אורח הבא לבלות אצלם את הערב הם מלווים אותו בלכתו עד לפתח ביתו.

הנקיון בולט בכל בית. דומה גם הצורה החיצונית של הבתים עד כדי כך שאחד מחברי המשלחת כנכנס ביוםם השני בדראכטן לבית זר- כיון שחשב שרק בבית מארחיו רואים וילונות לבנים על חלון הכניסה ועציץ פרחים באמצעיתו...

קבלת הפנים שנערכה לכבוד האורחים הישראליים.

משמאל עומד מר בן-דרור, שתרגם נאום - קבלת הפנים של ראש העיריה.

De ontvangst van de Israelische gasten. Geheel links (staande) de heer Ben-Dror, die de welkomsttoespraak van de burgemeester voor de gasten vertolkte.

יום ראשון 26 לאפריל :

ארוחת בוקר בבתי המארחים.

07.30 - יציאה לתל-אביב - קבלת פנים ע"י העיריה - סיור בעיר.

12.00 - ביקור בועד הפועל של ההסתדרות.

13.00 - רמת-גן - קבלת פנים וארוחת צהריים ע"י העיריה - סיור בעיר.

ארוחת ערב בבתי המארחים.

יום שני 27 לאפריל :

ארוחת בוקר בבתי המארחים.

09.00-11.00 - תל-השומר - בקור במחנה צבאי.

18.00 - כריתת בדיית ערים תאומות.

20.30 - מסיבת פרידה עם המשפחות.

יום חמישי 23 לאפריל :

ארוחת בוקר במשק הגושרים.

07.00 - סיור בסביבת המשק ונסיעה (לנבי יושע) - המשך לכפר נחום - ביקור בכנסיות במקום - המשך נסיעה לבצרת.

12.30 - קבלת פנים וארוחת צהריים ע"י עירית נצרת - סיור במקום.

17.00 - עליה להר-תבור עם סנדורים - חזרה לקרית-אונו.

ארוחת ערב בבתי המארחים.

יום ששי 24 לאפריל :

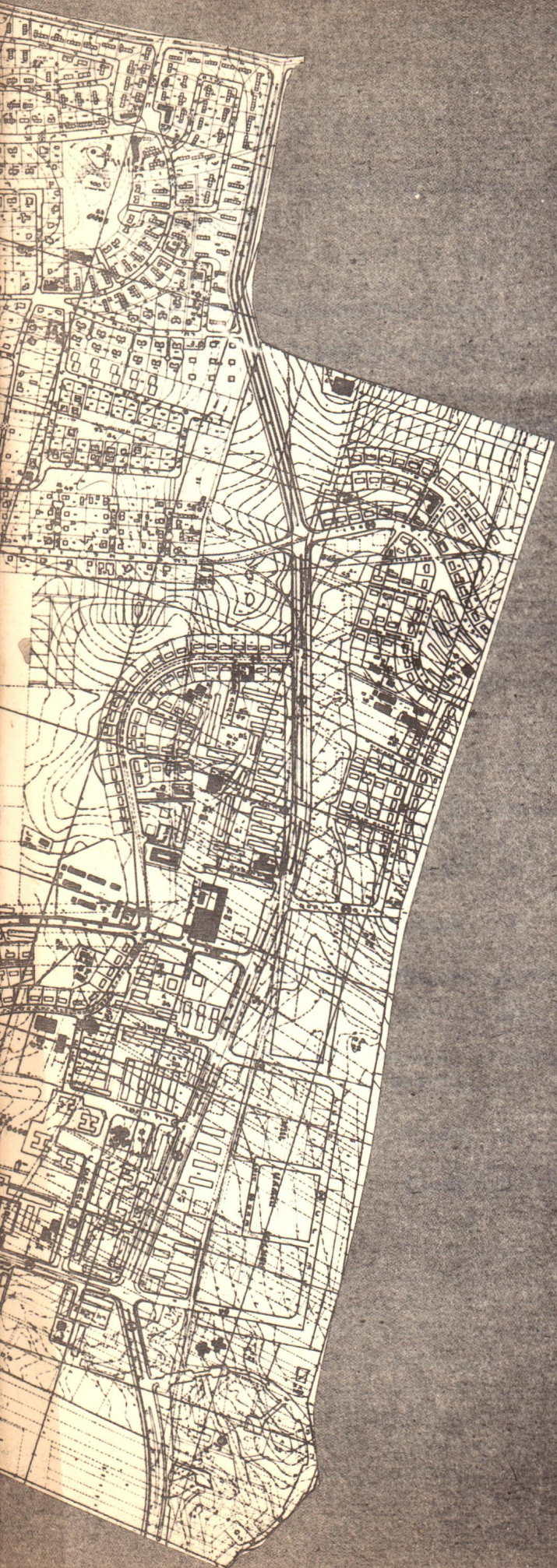
ח ו פ ש - כל הארוחות בבתי המארחים.

ש ב ת 25 לאפריל :

ח ו פ ש - כל הארוחות בבתי המארחים.

Drachten-Kiryat Ono

Drachten-Kiryat Ono

INHOUD

1. Voorwoord van de Voorzitter van de Gemeenteraad
2. Kiryat-Ono in de geschiedenis.
3. Het bezoek aan Drachten

a. Gemeentelijk Overzicht	-	S. Katz
b. In de ogen van een gast	-	S. Zivier
c. Verlangens	-	V. Shaharabani
d. Reis-indrukken	-	J. Ben Dror
e. De voetballers vertellen	-	
f. In de ogen van een vrouw	-	R. Zivier
g. Zonder diplomatiek	-	B. Meiri
h. Slotwoord	-	D. Anabi

VRIENDSCHAP IN LETTERLIJKE ZIN

Geeerde Gasten,

De inwoners van Kiryat-Ono en het gemeentebestuur begroeten U met een hartelijk "Welkom".

Tot voor ongeveer een half jaar wisten we nauwelijks iets van elkaar, doch op dit moment begroeten wij U als oude en getrouwe vrienden. Velen van ons kennen reeds elk plekje in Uw stad, en lijkt het mij dat zij hun hart bij U gelaten hebben.

De vriendschapsband tussen onze steden ontstond als bij toeval en de ontwikkeling daarvan was als vanzelfsprekend. Het is te vergelijken met twee reizigers die elkaar leren kennen in een coupe van de trein. Alhoewel zij op verschillende stations uitstappen, en ieder zijn eigen weg gaat, blijft er nog zo veel te vertellen, dat er veel andere ontmoetingen uit voortvloeien.

Ik hoop, dat bij Uw bezoek aan ons, U dezelfde gevoelens zullen begeleiden, als onze inwoners bij het bezoek aan Uw stad. Het is als werd er voor U een nieuw huis gebouwd in een ver land, waar van de deuren te allen tijde voor U open staan.

Moge deze uitwisseling van gasten bijdragen tot de versteviging van de vriendschapsbanden tussen meer en meer van onze inwoners, en de vriendschap, broederschap en vreugde van hier uitstralen op alles wat ons omgeeft.

Veel plezier,

J. COHEN

Voorzitter van de Gemeenteraad

KIRIAT-ONO IN DE GESCHIEDENIS

Kiriati-Ono, of onder haar eerste naam - Kfar Ono -, werd gevestigd in 1939 in een historische omgeving. In vroegere tijden was Ono een gewichtige stad en naar haar werd de gehele vruchtbare agrarische omgeving genoemd. Haar naam wordt vermeld in de lijst van steden die veroverd werden door de Egyptische koning Tachotemas III en hiervandaan nam hij ook gevangenen terug naar zijn land. Dit geschiedde in het jaar 1475 voor de Chr. jaartelling.

Volgens de Joodse traditie was de stad Ono omgeven door een muur na de verovering door Josua en wordt haar naam genoemd tezamen met de stad Lod, vandaag het internationale vlieg-centrum van Israël. In de bijbel wordt de stad Ono genoemd tussen de steden die gebouwd werden door Shemer, een van de zonen van Benjamin. Ook wordt haar naam genoemd tussen de plaatsen die bewoond werden door de Ballingen van Zion, die terug kwamen in de tijd van Ezra en Nehemia. Haar inwoners, die "Zonen van Ono" genoemd werden, namen deel aan de bouw van de muren van Jerusalem. In de tweede en derde eeuw voor de Chr. jaartelling woonden er zeer veel Joodse geleerden die veel bijdroegen tot de ontwikkeling van de omgeving.

Uit verschillende bronnen leren wij over het lijden van de inwoners door het Romeinse leger, nadat dit het gehele land veroverd had. Het lijkt dat Ono zich van Lod afscheidde en een aparte municipale eenheid vormde in de tijd van keizer Dioclitamus, en bleef ze in deze positie tot het einde van het Byzantijnse tijdperk. In het klaaglied dat geschreven werd ter herinnering aan de vernietiging van de Joodse nederzettingen in Israël in de tijd van de Kruisvaarders in het begin van de 12de eeuw, beweent de dichter "de ruïnes van het jonge en mooie Ono", dat door de Kruisvaarders verwoest werd.

Iets van herinnering aan de stad bleef bewaard in de Arabische naam van een nederzetting in de buurt - Kfar Ana -, dat tot de vrijheidsoorlog Kfar Ono vijandig gezind was.

Zoals gezegd, werd Kfar Ono gevestigd in 1939 door een pioniers groep, die bestond uit fabrieksarbeiders, die in de centra rondom Tel Aviv woonden, maar die de stad uitwilden om zich in een landelijke omgeving te vestigen onder de leuze: "Ieder zijn eigen huis en zijn eigen tuin". De uitverkoren plaats lag zo dicht mogelijk bij de arbeidsplaatsen, maar toch ver genoeg van de dicht bevolkte wooncentra van het westelijke deel van het land. De nederzetting op deze plaats had nog een doel, n. l. de versterking van twee andere Joodse nederzettingen, die alleen stonden in de strijd tegen de vijandige onstuimige en lobsbandige Arabische bevolking van de omliggende dorpen - Kfar Azar en Tel-Litvinski -, en tot de vrijheidsoorlog was dit trio een verdedigingsketen die de aanvallers niet konden overmeesteren of zelfs doordringen. Die heldhaftige standvastigheid was de oorzaak dat in de loop van de vrijheidsoorlog het gebied ten oosten en ten zuiden van de verdedigingslinie in de handen van het Israëliësch leger vielen. Die dagen waren gepaard met zware arbeid bij dag, en lange uren van wacht staan bij nacht met "ondergrondse" Hagana-geweren. Naar het werk gaan kon alleen maar met gewapende begeleiding en de plaats leed zwaar onder plotselinge aanvallen en voortdurende roverijen.

Het keerpunt in deze toestand kwam met de ontruiming van het Engelse militaire kamp van Tel-Litvinski op 15 april 1948. Ondanks het feit dat het kamp gekocht werd door de Joden, sloten de Engelsen het op het laatste moment, en door de achterdeur lieten zij de moordende and plunderende Irakese en Syrische troepen binnen. In een gevecht van man tegenover man, dat een paar uur duurde, werd tenslotte het kamp veroverd en zodoende werd Kfar-Ono, dat tot dit moment afgesloten was, verenigd met de omliggende Joodse nederzettingen. Tot het oprichten van de staat Israël ontwikkelde zich Kfar Ono in een langzaam tempo. Tussen de eerste inwoners waren er, die hun huis met eigen handen bouwden, die meeste inwoners waren emigranten uit verschillende landen van Europa. Na de tweede wereldoorlog kwamen er een aantal vluchte-

lingen en overlevenden van de concentratiekampen. Door deze werd de wijk gebouwd, die later Givath-Bracha werd genoemd, op naam van Bracha Fuld, de leidster van de jeugd-emigratie. Tot het uitbreken van de vrijheidsoorlog telde de plaats 4000 inwoners. In de eerste twee jaren na de oprichting van de Staat Israël werden er 4500 vluchtelingen in het overgangskamp ondergebracht. Deze vluchtelingen kwamen hoofdzakelijk uit Irak, Marokko en Syrië. Kiriati-Ono werd voor het feit gesteld een onderdak te bieden aan meer dan haar oorspronkelijk aantal inwoners, en daarbij kwam dan nog dat de meeste vluchtelingen hier kwamen zonder draad aan het lijf.

In het proces van de inburgering van de bewoners van het overgangskamp werd het Kfar (dorp) omgetoverd tot Kiria (gemeente) in de kortst mogelijke tijd. Eerst werden de inwoners van het overgangskamp overgebracht van tenten naar houten hutten en in 1959 werd begonnen met hun overplaatsing naar gebouwde huizen. Nu wonen in Kiriati Ono ongeveer 12.000 inwoners en volgens het plan zal dat aantal in 1967 op 25.000 komen te staan.

Tezamen met de ontwikkeling werd in 1954 aan Kiriati Ono municipale zelfstandigheid verleend en "bevrijdde" zij zich van municipale verbindingen met de agrarische omgeving, teneinde over te gaan tot het uitvoeren van de plannen tot de ontwikkeling tot een stad. Desondanks passen de plannen zich aan bij het oorspronkelijke dorps-karakter van de plaats en wordt Kiriati Ono ontwikkeld als een stad temidden van plantsoenen.

In de laatste tijd is men begonnen met de hoogte-bouw, voornamelijk in Kiron, waar ongeveer 3500 woningen gebouwd zullen worden, waarvan een gedeelte in huizen van 12 verdiepingen. Belangrijk is dat deze bouw niet in contrast is met het verdere gedeelte van Kiriati Ono, dat zich kenmerkt door zijn kleine familie-huizen.

De bedoeling is het aantal inwoners uit te breiden zonder de parken en plantsoenen te beperken. De Kiria kenmerkt zich door zijn

verdiensten op het gebied van onderwijs, kunst en nijverheid. De gemeenteraad besteedt een groot gedeelte van haar geld aan het oprichten en onderhouden van het scholen-net, technische onderichtgroepen, sportverenigingen en installaties, onderwijs aan volwassenen, conservatorium, leesbibliotheken, enz. en het blijkt dat Kiriati-Ono in dit opzicht vele andere en grotere plaatsen voorbij streeft. Op het

ogenblik zijn er in Kiriati-Ono 7 lagere en middelbare scholen met 2500 leerlingen.

De meeste inwoners van Kiriati Ono verdienen hun brood buiten de Kiria, vanwege het feit dat de eerste inwoners een plaats zochten, om hun huizen te bouwen zo ver mogelijk buiten de steden en hun bron van

inkomsten, om na het werk uit te rusten in een omgeving met een landelijke dorpsfeer. Deze bedoeling verdwijnt echter zo langzamerhand.

De algemene oppervlakte van de Kiria bedraagt 3000 dunam. Er is een klein industrieel centrum, waarin een paar fabrieken die ijzer en bouwmaterialen verwerken. In de naaste toekomst wordt die centrum overgeplaatst naar een gedeelte van de Kiria, waar in de loop van de volgende jaren ongeveer 30 nieuwe industrieën gevestigd zullen worden. De industrieën zullen

GEMEENTELIJK OVERZICHT

In Holland troffen we een geheel ander municipaal systeem en ook de verhouding tussen gemeente en overheid deed ons vreemd aan. Ten eerste, de Burgemeester wordt benoemd door de Kroon en staat aan het hoofd van een gemeenteraad die 19 gekozen leden telt, die de verschillende partijen vertegenwoordigen. Het leek me, dat in de gemeenteraad geen partij-spanning heerste en de Burgemeester en Wethouders functioneren zonder partijlijke tegenstand.

Ten tweede, de gemeente - werken: Over de hele stad ligt een dicht web van straten, waarnaast vele trottoirs en rijwielpaden, volle en moderne verlichting. Er heerst een algemene drang naar zindelijkheid en de huizen zijn versierd als was het altijd feest - grote ramen die proberen elk straaltje zon op te vangen, met witte gordijnen en bloempotten.

Ten derde, op onderwijs-gebied; alles is groot en ruim gebouwd en zonder bekromping van oppervlakte. Kleuterscholen en lagere scholen met ruime en moderne gymnastieklokalen en met het allerlaatste snuffje op sanitair en hygienisch gebied. In mijn verbeelding zie ik de kleuterscholen die uitgerust zijn met centrale verwarming en de kinderen lopen blootsvoets over de brede vloerklenden.

Ten vierde is er een gelijkenis in de

van verschillende omvang zijn en honderden nieuwe werkplaatsen bieden aan de arbeiders van de Kiria, zodat het niet nodig zal zijn ver te moeten reizen.

De bedoeling is om het karakter van de woonplaats te bewaren en daarom werden dan ook de bedrijven nauwkeurig onderzocht en gekozen.

En zo wordt de Kiria, van een pastorale en groene verre woonwijk voor arbeiders en vrije beroepen omgetoverd tot een levendige, en productieve parken-stad.

uitbreiding van Drachten en Kiriat-Ono. Drachten, dat vroeger een centrum was in een agrarische omgeving, waakte pas uit haar slaap ongeveer 8 jaar geleden, na de oprichting van de Philips-fabriek ter plaatse. Hier worden scheerapparaten, haardroogmachines, strijkijzers, enz. gefabriceerd. Dit bedrijf verschaft werk aan 2500 arbeiders en deze groep vormt een gewichtig element in de stad. Op initiatief van de gemeenteraad werden er huizen gebouwd voor de arbeiders op een huur-basis. Over het algemeen is de huuruitgave van een arbeider niet hoger dan 15% van het gemiddelde loon.

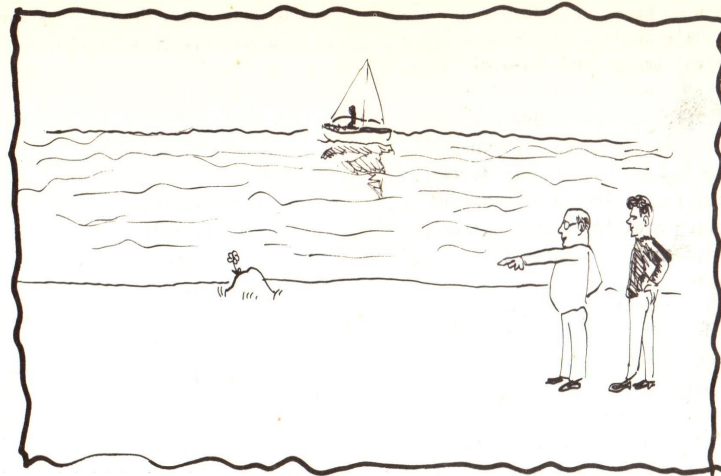
Ten vijfde, enige belangrijke punten: De politie is een afdeling van de gemeente, en staat onder direct bevel van de burgemeester. Hetzelfde geldt voor de brandweer.

Tenslotte ontmoetten wij ware vrienden van Israel, die zich zeer interesseren voor alles wat er gebeurt en een open oor (en hart) hebben voor al haar problemen; een zeer openhartig en rechtschapen volk dat altijd bereid is te helpen en te steunen.

Onze delegatie werd in Drachten zeer hartelijk ontvangen en ik hoop dat de hollandse delegatie bij ons hetzelfde zal ondervinden.

S. KATZ

Voorzitter van de gemeenteraad en leider van de delegatie

זוה, כפי שאתם רואים, ההר הכי גבוה בהולנד !

En hier, mijne heren, ziet u de hoogste berg in Holland !

IN DE OGEN VAN EEN GAST

Na elf dagen zagen we de nationale vlaggen wapperen van de torens van Drachten. Het gevoel van "thuis-zijn" omgaf ons van het moment dat onze voet op haar bodem trad en wij met hartelijk "Shalom" begroet werden. De gast-families ontvingen ons als waren wij geliefde familieleden die elkaar in jaren niet gezien hadden.

"Het gehele huis tot Uw beschikking"

Toen we op onze gast-adressen aankwamen, voerde onze gastvrouw ons direct naar onze slaapkamer en badkamer, die geheel te onzer beschikking werd gesteld, zo lang als wij bleven. Behalve het hartelijke "Welkom" werd ons gezegd: Gedraagt U alsof U thuis bent, want het gehele huis staat tot Uw beschikking". Vanaf de eerste minuut dat wij in Drachten waren, noemden wij ons gast-adres "thuis".

"Hup Israel"

Onze voetbalclub, die onze naam eer aan-

deed, kreeg een geweldige morele steun van de plaatselijke jeugd. Een van de spelers, die wegens blessering niet van de partij kon zijn, organiseerde een spreek (schreeuw!) koor, dat al onze wedstrijden begeleidde met de aanvalskreet "Hup Israel" (EL AL, Israel).

De Dominee leest Ivrieth

Een geweldige indruk maakte op ons de kranlegging bij het monument ter herdenking van de Joodse gemeente in Gorredijk, die verwoest werd in de tweede wereldoorlog. Ik kan niet vergeten de ontroering die ons aanpakte op het moment dat de plaatselijke dominee een herdenkingswoord sprak in de "Heilige" taal. Tussen haakjes, het blad met de tekst, plus een dedicatie van de dominee, kreeg ik als aandenken.

Ter Herinnering aan de Synagoge van Gorredijk

Tijdens ons bezoek aan Gorredijk werden wij uitgenodigd door een van de plaatselijke families. Onder het nuttigen van de avondmaaltijd spraken we hoofdzakelijk over de verschillende problemen van Israel (de

familie was op bezoek bij ons geweest als gasten van Ra'anana) en de tijd van de catastrofe en tweede wereld-oorlog (de gastheer werd vervolgd als lid van de Hollandse ondergrondse). Onder meer werd er gesproken over de Joodse inwoners van Gorredijk die het leven lieten in de tweede wereldoorlog; die weinigen die in het leven bleven, keerden niet terug naar Gorredijk, of verlieten haar na een korte tijd.

Nadat de duitse heersers verjaagd waren, probeerden de christelijke inwoners iets te doen om de Synagoge, die door de Nazies geschonden werd, te herbouwen. Het bleek dat het onmogelijk was om het te repareren en omdat er geen Joodse inwoners meer waren, had het geen zin een nieuw bedehuis te bouwen. "Er bleef echter een herinnering aan het gebouw" zei onze gastheer en leidde ons naar een hoek van de eetkamer, waar een olieverfschilderij van de Synagoge

aan de muur hing. Er kwamen tranen in onze ogen en wij bleven sprakeloos.

Onze begeleider uit Amsterdam interesseert zich voor Joodse feestdagen

Op een van onze talrijke excursies werden wij begeleid door leden van de Rotarie-club. Tijdens de reis spreken we over verschillende gemeenschappelijke problemen. Een van de begeleiders verraste ons met zijn kennis van Joodse problemen en het was opvallend dat hij een agenda tevoorschijn haalde, waarin de Joodse feestdagen met rood waren onderstreept (de Joodse feestdagen worden in elke agenda die in Holland gedrukt wordt vermeld). Hij legde uit dat die onderstreping nodig was om hem te herinneren naar de Synagoge, die in de buurt van zijn huis staat, te gaan ten einde te luisteren naar de Joodse gebeden, die hem erg bevielen.

Hoe Dalia naar Gorredijk kwam

Niet weinig viel het ons op het er in verschillende huizen in Gorredijk een Israelische sfeer heerste. Souvenirs, foto-albums, gedroogde bloemen en kranten-uitknipsels, maar het meest verwonderden wij ons over het feit dat een van de kinderen een zuiver Israelische naam draagt. Bij gelegenheid van ons bezoek aan een van de Hollandse families toonden men ons een baby, die de naam Dalia droeg, ter ere van een meisje uit Ra'anana dat in hun huis te gast was geweest.

S. ZIVIER

הנחת זר פרחים חגיגית ע"י אבן - הזכרון
בכורדייק. מימין הזר מר ש. כץ, משמאל מר
ש. שיביר, לפני המדרכה כהן-הדת י. הילקמה.

Op de foto hierboven: de plechtige kranslegging bij het monument te Gorredijk. Naast de krans rechts de heer S. Katz, links de heer S. Sivyer, op de voorgrond ds. W. Hylkema.

VERLANGENS

Wij zullen elkaar weer ontmoeten

De zware wolken die de hemel bedekten waren een goede achtergrond voor het tafereel van roerend afscheid dat zich afspeelde op die Zondagmorgen van de achtste december. Slechts een klein gedeelte kon zich inhouden en bij velen stonden de tranen in de ogen. Over en weer werd de vraag gesteld: "Wanneer zien we elkaar terug?"

Het verlangen weer naar huis te gaan kon het verlangen om te blijven nauwelijks overmeesteren. Wij hopen dat diezelfde gevoelens onze gasten, wanneer ze hier komen, zullen vergezellen.

Ondanks dat wij ons verwijderden, bleven onze harten bij U. Met onze gastfamilie knoopten wij hechte vriendschapsbanden aan en daarvan getuigen de wederzijdse brieven, de boeken, de gramfoon-platen, enz. en dit slechts als voorspel van een hechte, zich steeds uitbreidende vriendschapsband, die zijn hoogtepunt zal vinden in wederzijdse bezoeken.

Tijdens ons bezoek aan Holland voelden wij ons niet alleen de vertegenwoordigers van een kleine plaats, maar van het gehele volk, dat onze gastheren zo goed bekend is. Wij legden de problemen van Israel bloot en uit de vele vragen leerden wij dat de Hollanders zich zeer interesseren voor onze problemen. Soms kregen wij de indruk dat zij zich bezorgder maakten dan wij die al gewend zijn aan de gevaarlijke toestand waarin wij ons bevinden als een land in het Midden-Oosten.

Ook wij zullen de gasten uit Drachten ontvangen, niet alleen als vertegenwoordigers van een bepaalde Hollandse plaats, maar als vertegenwoordigers van het gehele Hollandse volk, een volk dat de gerechtigheid nastreeft en dat vecht voor naastenliefde en vrijheid.

Wij verlieten Drachten en hier zien wij elkaar opnieuw. Met liefde en genegenheid zullen wij de gasten uit onze zusterstad Drachten in ons midden opnemen.

V. SHARABANI

De Israëliëse vlag die bij tal van gelegenheden in en om Drachten de laatste tijd naast de nationale driekleur (en de Friese vlag) woei.

הדגל הישראלי, שהונף בכל מיני הזדמנויות בדראכטן ובסביבתה על יד הדגל הלאומי ההולנדי (והדגל הפריסי).

WANNEER JE "NEE" ZEGT,
WAT BEDOEL JE DAN EIGENLIJK?

Iets van het verschil in gewoonten en zeden trof een van de delegatielieden in zijn maag!

Bij ons is het gebruikelijk niet direct een uitnodiging tot eten te aanvaarden, om niet de indruk te wekken dat je hongerig bent en geïnteresseerd om te eten. De kapitulatie moet de gast door de gastheer zo'n beetje opgedwongen worden. En dat was precies wat er gebeurde met een van de delegatielieden. Iedere keer dat men hem uitnodigde te eten, antwoordde hij: "Nee, dank U, ik heb geen honger, of ik heb haast, of iets dergelijks. De gastheren begrepen dat precies zoals hij dat zei en drongen niet aan. Zo kwam het, dat hij niets te eten kreeg, ondanks dat zijn maag van honger aan zijn rug kleefde.

REIS - INDRUKKEN

Men kan een tractorist de velden van een kibboets zien bewerken, of een laborant gebogen zien over zyn proefnemingen. Het is mogelijk een les by te wonen van een leraar op een middelbare school, of een agronoom zyn velden te zien onderzoeken. Men kan een kantoor of bankbediende zyn cliënten zien ontvangen, en altyd is er een kans, dat de wieg van een van hen ergens in Nederland stond.

Tussen de opbouwers van de staat Israel bevindt zich een (betrokkelyk kleine) groep van Joden, die ondanks dat zy geboren Hollanders zyn, hun lot verbonden met dat van het Joodse volk en zich in Israel vestigden. De opvoeding die deze mensen in Holland genoten, schoolde hen tot het bekleden van alle mogelyke functies in de maatschappy. Deze groep, die ongeveer 2000-3000 man groot is, heeft zich een

goede naam verworven in het bonte kleurenryk van volksgroepen die zich in de staat Israel vestigden, en dit is in hoofdzaak te danken aan hun idialistische-Zionistische levensbeschouwing. Alhoewel de gebeurtenissen van de tweede wereldoorlog, waaronder de vernietiging van meer dan 100.000 Hollandse Joden natuurlyk invloed uitoefende op een gedeelte van de emigranten naar Israel, waren die gevoelens niet begeleid door anti-semitisme of armoede.

Het Hollandse volk, met zyn humaan-Christelyke opvattingen, neigde nooit naar vervolgingen van welke aard dan ook. Ik herinner my nog goed de verschillende en uiteenlopende groepen, die zich in Holland vestigden in de loop van de jaren, te beginnen met de Oost-Indiers, Afrikaners en niet te vergeten de Chinezen, die er in horden kwamen na het uitbreken van de Japans-Chineese oorlog, en gehele wyken in de meeste grote steden bevolkten. Ik ging

כשנרסעים 600 ק"מ ביום....
Wanneer je 600 k.m. per dag moet rijden....

naar school tezamen met de kinderen van deze emigranten, en ondanks dat zy gemakkellyk te onderscheiden waren door hun huidskleur enz. had ik nooit het gevoel dat deze kinderen ook maar iets achteruit gezet werden. Zelfs hun schoolvriendjes, die als kinderen over het algemeen niet terugdeinzen om aan een buitengewoon kind het Kains teken op het voorhoofd te zetten, namen hen in hun midden op als vanzelfsprekend. Dit gemeenschappelyk onderwijs was mogelijk door de invloedryke opvoeding van ouders en onderwyzers, die alles deden om in de kinderzielen de kern van onze Bybelse leer vast te leggen in de zin: "Hebt Uw naaste lief als Uzelfven".

Naar dit land en volk voerde de reis van de delegatie van Kiriath-Ono om een zustersteden-verdrag te tekenen met de stad Drachten in Friesland, een van de kleurrykste provincies van Holland. Onderweg verzocht my de delegatie-leider de heer Katz, om een overzicht te geven over het leven en de gebruiken van Holland. In twee lezingen, die elk een paar uur in beslag namen, gaf ik de geografische en economische toestand van Nederland weer; de stryd van de Hollanders tegen de natuur, de geweldige projecten die er voltooid werden en worden teneinde grond te winnen in de zin van de leuze die bekend staat onder de volkeren: "God schiep de aarde, maar de Hollanders schiepen Holland".

Natuurlyk is er een verschil of een Jood uit Polen, Roemenie, of Hongarye over zyn vaderland spreekt, of een Hollander over Holland, en nam ik het niet kwalyk dat niemand er een woord van geloofde; hoofdzakelyk die jongeren tussen ons die de grenzen van Israel nog nooit overschreden hadden, of voor niet lange tyd uit onderontwikkelde landen kwamen. Myn verhalen klonken in hun oren als sprookjes uit Duizend en een Nacht, tot het moment dat ze in Holland waren en zy zich met eigen ogen konden overtuigen. Het was my een grote voldoening toen een van de leden van de delegatie, aan het eind van ons bezoek aan Holland opmerkte: "U moet weten dat voor wy hier kwamen ik niet veel geloofd heb van al Uw verhalen, maar nu moet ik bekennen dat U niets overdreven hebt, integendeel".

In Drachten werden wy ontvangen in de Lawei, het cultuur-centrum van de gemeente, dat versierd was met de vlaggen van de tweelanden. Het welkom was iets buitengewoons. Zoals ons reeds eerder bekend was bestond er een programma ons onder te brengen by verschillende families. Alle gast-families, tezamen met het college van B. en V. (de burgemeester zelf ontbrak vanwege opthoud in het buitenland) waren ter plaatse. Na een korte welkomsrede uit de mond van de stadssecretaris, de heer Nauta, werden de gastheren verzocht de aangrenzende zaal binnen te gaan, en zich daar op te stellen voor de naam van de gasten die hen toegewezen waren en die gedrukt op kaartjes, op een lange tafel lagen. Na deze werden de gasten verzocht ook deze zaal in te gaan en op de tafel ieder zyn naam te zoeken. Op deze wyze kwam de kennismaking met de Hollandse gast-families tot stand. Persoonlyk werd ik verhinderd aan deze ceremonie deel te nemen, omdat direct na het beëindigen van het officiële gedeelte, ik werd vastgehouden door leden van de plaatselyke pers en ik had geen andere keus dan te antwoorden op enige vragen die my gesteld werden. Aangezien Mohammed niet naar de berg kwam, kwam de berg naar Mohammed in de vorm van myn gastheer, die my uit de handen van de journalisten bevrydde. Ter plaatse maakten wy ook kennis met de leden van de gemeenteraad en na het drinken van de traditionele koffie verlieten wy de plaats in de richting van de gast-adressen.

Van dit moment overstelpten ons de gebeurtenissen zonder ophouden, ook omdat het programma oorspronkelyk opgesteld werd voor twee dagen meer dan wy in Holland konden blyven.

De volgende namiddag werd de eerste voetbalwedstryd gespeeld, die wy met 7-2 wonnen, en 's avonds kwam de officiële ontvangst, waarby ook de burgemeester aanwezig was, die een rede hield waarin hy wees op de uitstekende betrekkingen tussen het Hollandse volk en de Joden in het algemeen, en de staat Israel in het byzonder. Na het antwoord van de delegatie-leiders organiseerden wy een "community-singing" en ook de Hollanders waren van de partij met een

dames-koortje, dat enige Friese liederen ten beste gaf.

De volgende morgen bezochten we "Ie-Sicht" waar we de gasten waren van de watersportvereniging Drachten. Van hier maakten wy een geweldige tocht over de mooie Friese meren op de boten van de club-leden.

De dag daarop verzamelden wy ons weer in de Lawei en hoorden we uit de mond van burgemeester. Van Knobbelsdorf, een uitvoerig verslag over het wel en wee van Drachten, de omvang van de stad, haar werken en projecten die er momenteel uitgevoerd werden. Na de middag maakten wy een rondrit door de stad en 's avonds zagen wy een filmvoorstelling.

De volgende dag bezochten wy de stad Groningen waar wy ten stadhuiuze ontvangen werden en waar ons een eenvoudige lunch werd aangeboden, die lang niet zo eenvoudig bleek te zyn. Na een toer door de stad gingen wy terug naar onze gast-adressen.

De dag daarop waren wy de gasten van de plaatselyke V.V.V. die ons aan boord zette van een mooie boot-de Harmonie-, waar wy geen moment ophielden koffie te drinken, die ons gul geschonken werd. Tot slot van een geslaagde dag werd ons een gezamenlyke maalyd aangeboden.

De volgende dag waren wy de gasten van Gorredyk, de hoofdstad van Opsterland. Na de officiële begroeting en de koffie (sic!), werd er een krans gelegd aan de voet van de gedenkplaat ter herinnering aan de plaatselyke Joodse gemeente, die verwoest werd. Na deze brachten wy een bezoek aan de kindervagen-fabriek van de heer Koelstra. Aan het einde van het bezoek maakten wy kennis met "Rivella" en de traditionele honingkoeken. Na de middag was er weer een voetbal-wedstryd die wy met 3-0 wonnen, en daarmee een nederlaag wreekten, die Kiriato-Ono een jaar daarvoor geleden had op eigen terrein (5-0) tegen dezelfde club. Na de wedstryd werden wy verdeeld onder de families van Gorredyk die het jaar daarvoor de gasten van Raanana waren. Op deze gast-adressen werd de avondmaalyd genoten en

's avonds verzamelden wy ons in het cultuurcentrum voor een feestelyke besluiting, waar wy o.a. ook dia's van Kiriato-Ono te zien kregen, die het jaar daarvoor gemaakt werden door de inwoners van Opsterland tydens hun verblyf in Israel.

Het is niet de bedoeling, alle gebeurtenissen die er elke dag opnieuw voor ons bereid werden, op te sommen en ik wil slechts enkelen van hen noemen:

A. Het bezoek aan Terschelling was een van de evenementen die velen van ons niet licht zullen vergeten. De warme ontvangst, de hartelykheid en de vriendschap die tot uiting kwamen in ieder woord en gebaar, ontroerden ons diep. Het afscheid van het eiland en zyn bewoners viel ons zeer zwaar.

B. De reis naar het westen van Holland. In Rotterdam (myn geboorte-stad) waren wy de gasten van de Mariniers. Zeer moeilyk te beschryven waren myn gevoelens, toen ik de kazerne zag, die ik my zo goed uit myn jeugd herinnerde en waar ik een tippel door de hele stad voor over had om het aflossen van de wacht te kunnen zien.

Het is algemeen bekend dat het Hollandse leger nooit werd opgeleid tot aanvals-leger en het verwonderde niemand, dat toen het goedgeleide Duitse leger Holland in 1940 overviel, er niemand was die het kon tegenhouden, met uitzondering van de Rotterdamse mariniers. Deze soldaten vochten met alles wat ze waard waren en brachten de vyand zware verliezen toe. Dit was een van de redenen, waarom het Duitse leger besloot de stad te bombarderen, anders zag het geen kans haar te veroveren. Het was my, als officier in het Isr. leger een grote eer de gast te zyn van deze leger-afdeling en hen iets te vertellen over de gevechten van de vryheidsoorlog en de Sinai-tocht.

De volgende dag gingen wy aan boord van een mooie rivierboot teneinde de Delta-werken te bezichtigen. Dit is een van de grootste projecten die er onder werk zyn op het gebied van grond-winning en drooglegging.

Na een vaart van twee uur kwamen wy op de plaats waar de grote sluizen worden gebouwd, die tot taak hebben het zee-water dat naar binnen stroomt te regelen, en op deze manier in de loop van de tyd honderden hectaren bodem droogleggen.

Op het programma stonden nog voetbalwedstryden, waar een van gespeeld werd in de stromende regen en meer weghad van een water-ballet dan van een voetbalwedstryd. Het was dan ook geen wonder dat onze jongens, die in hun leven nog nooit in zulke omstandigheden gevoetbald hadden, met 5-0 het onderspit moesten delven tegen een tegenstander, die niet beter was, maar over de bal heerste op een veld waar ongeveer 10 centimeter water stond.

Ten slotte de afscheids-avond en de tekening van het zusterstedenverdrag, die gepaard gingen met de nodige redevoeringen. Er kwamen ook cadeau's voor de leiding en de leden van de delegatie en na een paar uur van gezellig samenzyn gingen wy naar de gast-adressen teneinde ons voor te bereiden

op het vertrek.

Met ontroering namen wy afscheid van de inwoners van Drachten en by velen stonden de tranen in de ogen. Na de laatste foto's genomen te hebben en wederzydse beloften zo snel mogelyk te schryven, vertrokken wy in de richting van Parys en vandaar naar Marseille teneinde aan boord te gaan van het schip dat ons weer naar huis zou brengen.

Tot besluit van dit overzicht moet ik opmerken, dat volgens myn bescheiden mening het uitwisselen van dergelyke delegaties tot zegen van beide kanten kan zyn; een feit is, dat de banden, die er met de reis naar Holland gelegd werden, reeds versterkt zyn en er worden al wederzydse bezoeken voorbereid. Ondanks de moeilykheden en onkosten die er met deze reis verbonden waren, droeg ze ongetwyfeld by tot de verbindingen tussen de inwoners van Holland en Israel.

J. BEN DROR

תנו לי את העשרה גולדן, בבלות !

Lannelingen! Geef me die 10 gulden !

DE VOETBALLERS VERTELLEN

"Jullie taal, het Ivriet, kent hier niemand, in de meeste families zal wel iemand zijn waar je Engels, Duits of Frans mee kan praten, en wanneer dat ook niet gaat, zijn er altijd wel andere wegen om je verstaanbaar te maken". Dit waren de woorden van de secretaris van de gemeente Drachten in zijn welkomstrede aan de delegatie in Holland, en zo kan men ook de indrukken vastleggen die sportlieden - leden van de delegatie - lieten horen over een kop koffie. De band die er gelegd werd tussen gasten en gast-families is steviger dan in woorden is uit te drukken. Maar wie wil dat onder woorden brengen. De feiten spreken voor zich zelf: Een van de spelers kreeg een aanbod tot adoptatie van zijn gastfamilie en hij was een van de weinigen die zelfs geen woord Engels sprak. Een ander kreeg een uitnodiging enkele maanden te blijven teneinde zich te ontwikkelen in het hoe en waarom van het bankbedrijf. Een feit is dat nadat de delegatie Drachten verliet, er een Israelische week uitgeroepen werd op de scholen en dat er een gezelschap werd opgericht, teneinde redevoeringen over Israel te horen en wie weet, misschien verrassen ons de gasten uit Drachten wel door vloeiend Ivriet te spreken? En bovendien, wie kan het afscheid vergeten en de tranen die in de ogen van velen stonden; zelfs de voetballers moesten hun zakdoeken te voorschijn halen. De gebeurtenissen van het bezoek staan ons nog steeds voor de ogen. De kennismaking met de Geneeskundig-Directeur van het ziekenhuis en zijn omvangrijke familie vol levenslust, en met een traditie die respect afdwong.

Er waren verschillende dingen die ons vreemd aandeden, zoals de kinderen die slapen gingen na een lichte handbeweging van de vader. De familie-spaarpot bevindt zich op een plaats waar iedereen bij kan, maar zelfs de kleinste zal dat niet uitbuiten om een ijsje te kopen of naar de bioscoop te gaan. De dochter maakt het af met haar verloofde omdat hij de vader niet bevalt. Elke avond verkleedt zich de hele familie om op een vaste tijd het avondmaal te nuttigen en daarna een paar uur voor

het televisietoestel door te brengen. Dit zijn geen buitengewone gebeurtenissen, maar het leven van een doorsnee familie. Een jongen van 13 jaar weet al wat hij worden moet en iedereen leert het vak dat hij vrijwillig kiest. De beleefdheid tegenover gasten is buitengewoon. Toen de delegatieleden hun geld moesten wisselen voor het normale openingsuur van de bank, opende men de bank te hunner ere en hielp men hen. Een gast die 's avonds op bezoek komt, begeleidt men tot de deur van zijn huis. De netheid valt op in elke woning en de gevels van de huizen lijken zo op elkaar dat een van de spelers per vergissing bij de burens naar binnen ging omdat hij dacht dat alleen maar op zijn gast-adres een venster was met witte gordijnen met een bloempot in het midden.

Ook de stilte "klonk" een beetje vreemd in de oren van de gasten uit Israel, toen de dominee vertelde dat hij wacht op zijn jaarlijkse vakantie om een beetje uit te rusten op een stillere plaats. Het is ons heel duidelijk dat we een drukke indruk op de plaatselijke bevolking gemaakt hebben. Eerstens begreep niemand waarom de Israelies gewend waren zo veel te spreken. Dat doet men daar in het algemeen in het kort en toen in de loop van een rede de spreker wat vurig werd, dachten ze dat hij minstens een communist was.

De sprong in het koude water ten gevolge van een weddenschap om 10 gulden zette de gehele plaatselijke pers op zijn poten. Ook de inkopen die we deden veroorzaakten algemene verbazing, ondanks dat verschillende winkels totaal leeg gekocht werden.

Herinneringen zijn er nog voor vele kopjes koffie, en kan er nog een betere getuigenis zijn van het succes van ons bezoek aan Drachten?

De zorg is nu voor het welslagen van het tegenbezoek in Israel. Tenminste een verrassing hebben wij voor ze, er is geen twijfel aan dat onze Negev hen zal verstemmen, zoals het water bij hun ons dat deed.

IN DE OGEN VAN EEN VROUW

De zorg voor ons welvaren stond op de eerste plaats bij elke gastvrouw, als iets vanzelfsprekends. De hoffelijkheid en de warmte rondom ons was in hoofdzaak door de bemoeiingen van onze gastvrouwen. En deze bemoeiingen golden niet alleen het eten, maar ook onze kleding, en bij terugkomst van een of andere excursie gebeurde het niet weinig dat we schone en gastreken kleren vonden, teneinde ons verdere moeite te sparen.

Ieder geval van misverstand werd opgeklaard met een hartelijke glimlach. De orde en reinheid, de tafelmanieren en bovenal, de stilte, omringde ons met een gevoel van welzijn. De opvoeding tot orde en hygiene in de familie doet zich ook buitenshuis gelden. Drachten zelf is schoon en wonderlijk verzorgd. De groene tuintjes naast de huizen en bovenal de weelde van bloemen zijn een prachtig gezicht. In ieder venster zijn er "hangende tuinen", en bloempotten en is dit een ware getuigenis van de natuurliefde van de Hollandse vrouw.

De vrouwen van Drachten droegen veel bij tot het welslagen van ons bezoek. Zij

אני בסך הכל מנסה לומר לה בוקר טוב...

Ik probeer alleen maar "Goeor Morgrh" te zeggen!

spaarden niets van hun goede wil en van hun tijd om voor ons te zorgen en om de vriendschapsbanden tussen ons te verstevigen.

Weest gezegend, vrouwen van Drachten.

R. ZIVIER

חלק הספורטיבי של המסלחת

Het sportieve deel van de delegatie

ZONDER DIPLOMATIE

Diplomatie is het ambacht van gewichtige mensen. Een van hun taken is het tot stand brengen en het bevorderen van vriendschapsbanden met andere volkeren. De delegatie van Kiriát-Ono had geen enkele diplomatieke ondervinding, doch het verblijf van twee weken in Holland getuigt dat de 45 leden van de delegatie in staat waren de beste diplomatieke verbindingen aan te knopen. Op dit punt was het werk van de delegatieleden betrekkelijk makkelijk, want het Hollandse volk stond al van oude bekend om zijn naastenliefde in het algemeen en zijn verhouding tot het Joodse volk in het bijzonder. In de loop van deze twee weken ondervond ieder lid van de delegatie wat deze begrippen beduiden. Onze gastheren pasten zich meteen aan ons aan, en niets was hun te veel teneinde ons verblijf zo aangenaam mogelijk te maken. De bron van deze naastenliefde ligt in de Bijbel. De Hollanders staan bekend als een volk dat de Bijbel kent, en vandaar ook de interesse en de vriendschap die zij jegens ons volk koesteren.

De lange en vermoeiende reis werd vergeten op het moment dat de delegatie Drachten binnenkwam. Na een korte ontvangst werd elk lid bij een familie ingedeeld en direct bij het betreden van hun gastadres voelde men zich thuis. Bij verschillende families, die al eerder in Israël geweest waren, vonden we vele souvenirs, schilderijen met Israëliisch landschappen, wandborden, boeken, enz. De Hollanders zorgden ervoor dat we geen stommetje behoeften te spelen en voor zover het mogelijk was, pasten zij de gasten aan de gastfamilies aan, wat de gesproken talen betreft. Desalniettemin waren er tussen ons die geen van de talen die er in Holland gesproken worden, machtig waren, en deze bedienden zich van handen (en voeten), zodat ieder zich verstaanbaar kon maken. De jongeren

tussen ons hadden een speciale moeilijkheid, aangezien de meisjes van Drachten over het algemeen slechts Hollands spraken, maar zoals begrijpelijk werd ook dit overkomen.

Bij de eerste maaltijd die we bij onze nieuwe families genoten, was het niet zo aangenaam dat de kinderen ons de gehele tijd aankeken. Naderhand begrepen wij wat er aan de hand was; de Hollanders eten brood met een vork en mes! Dit patent vond ik niet gek en ik stelde voor om dat ook bij ons thuis in te voeren. Bij het middageten werden wij daarvan verschoond, omdat de Hollanders dan geen brood eten.

Reeds de volgende dag overstelpte men ons met excursies, en elke dag bezochten wij een andere plaats en hoofdzakelijk de omliggende meren, die hier in rechtstreekse verhouding staan tot de Hollandse koeien. Er is bijna geen stukje wei zonder een koe.

De leden van de delegatie maakten ook prive reizen. Iedere Hollandse familie heeft net zoveel fietsen als het aantal mensen die kunnen rijden, en op die fietsen werden de Israëliërs een algemene attractie.

Elke dag deden we nieuwe indrukken op, en de dag van afscheid kwam veel te snel.

De afscheidsdag, vroeg in de morgen, onze autobus vol tot het nokje, de Hollanders buiten en wij er binnen, een laatste wuif, een laatste blik, we moeten weg, een zwaar afscheid.

B. MEIRI

SLOTWOORD

Mijn vrienden waren mij voor in het uiten van hun gevoelens van sympathie en verering aan onze vrienden in Drachten, en ik heb niets toe te voegen aan de lijst van indrukken uit de tijd van ons verblijf in Holland. De geweldige verhouding van onze gastheren die alle moeite deden ons een huiselijke en aangename sfeer te scheppen, was in aller mond.

Van mijn kant wil ik wijzen op de geestelijke, sociologische en opvoedkundige belangen die verbonden zijn met de schepping van vriendschapsbanden met de inwoners van een kleine stad in een ver land. Ver en toch dichtbij, in een tijdperk waarin de wereld kleiner wordt en duizenden kilometers inkrimpen tot een nietige afstand. Dit feit, droeg bij tot de wil om tochten en reizen te organiseren, wederzijdse bezoeken af te leggen tussen inwoners van verschillende wereld delen en verschillende landen.

Deze bezoeken maken het mogelijk een betere verstandhouding tussen de volkeren in het leven te roepen, door het bestuderen van hun levenswijze, het leren van zeden en gewoonten, taal en geschiedenis, uitwisselingen van ideeën op sociologisch gebied en kunst en wetenschappen. Versterking en onderhouding van vriendschapsbanden tussen inwoners van verschillende landen doorbreken muren van vijandelijkheid en vooroordelen.

In onze dagen is niet alleen de vakkundige diplomatie gewichtig, dit is ook de opdracht van elke inwoner die gastheer is van inwoners van andere landen.

De verhouding met onze zusterstad Drachten, die zich ontwikkelt in dit beginstadium, kan tot voorbeeld dienen in de algemene verhoudingen van ons land met de volkeren van andere landen. Wij zullen alles doen teneinde deze banden met de inwoners van Drachten te versterken en te verdiepen.

D. ANABI

PROGRAMMA VAN DE DELEGATIE VAN DRACHTEN VAN

14 TOT 28 APRIL, 1964

Dinsdag 14 april:

Ontvangst van de gasten in de haven van Haifa en op het vliegveld van Lod - Kennismaking met de gast-families.

Woensdag 15 april: (Nationale herdenkingsdag)

Ontbijt op de gastadressen.

09.00 Beth Naschalsk - Uiteenzetting van de voorzitter van de gemeenteraad over ontstaan, groei en bloei van de gemeente. Tocht door Kiriath-Ono en bezoek aan verschillende gemeentebedrijven.

Warme lunch in "Beth Naschalsk" met de leden van de gemeenteraad.

18.00 Herdenkingsceremonie in "Gan-Hagiborim".

20.30 Openluchtfest voorstelling na avondmaaltijd op de gastadressen.

Donderdag, 16 april: (Vrijheidsdag)

Ontbijtpakketten meenemen.

06.30 Vertrek naar Beer-Sheva - militaire parade.

12.00 Reis naar Avdat - bezoek aan de bron en de stad (ruine), warme lunch in Avdat - doorreis naar Elath en bezoek aan plaatsen onderweg. Salomon's en Amram's zuilen (indien mogelijk).

20.30 Ontvangst door de burgemeester van Elath en avondmaaltijd.

Vrijdag, 17 april:

Ontbijt in Elath.

08.00 Rondreis door Elath - rondvaart op boot met glasbodem - bezoek aan Zarchin bedrijf - het zee museum, enz. Warme lunch. Baden in de Rode Zee. Avondmaaltijd in Elath.

Zaterdag, 18 april:

Ontbijt in Elath.

07.00 Vertrek naar Sodom.

12.00 Warme lunch in Sodom.

13.00 Bezoek aan Ein Gedi - baden in de bronnen van Ein-Gedi en de Dode Zee. Avondbrood in Ein-Gedi. Terug naar Kiriath-Ono.

Zondag, 19 april:

's Morgens vrij.

13.30 Vertrek naar Raanana.

14.00 Ontvangst door gemeenteraad Raanana - rondreis ter plaatse - verdeling over gastfamilies voor avondmaaltijd. Besluit bezoek aan Ra'anana.

Maandag, 20 april:

Ontbijt op gast-adressen.

07.00 Vertrek naar Jerusalem.

09.00 Ontvangst door B. & W. - rondreis door de stad - warme lunch met B. & W. - ontmoeting met de reis van ouden van dagen van Kiriath-Ono in de buurt van Jeruzalem. Avondmaaltijd op de gastadressen.

Dinsdag, 21 april:

Vrij.

Vrijdag, 24 april:

Vrij.

Woensdag, 22 april:

Ontbijt op gastadressen.

06.30 Vertrek naar Galilea - bezoek aan Cesarea.

10.30 Naharia - officiële ontvangst door gemeentebestuur met warme lunch - rondreis ter plaatse.

14.00 Kiboets Lochamei Hagetaoth - bezoek aan het museum van het Nazi tijdperk.

15.00 Doorreis naar Safad - ontvangst door gemeentebestuur - rondreis ter plaatse. Doorreis naar Kiboets Hagoshrim. Avondmaaltijd en overnachting in Hagoshrim.

Donderdag, 23 april:

Ontbijt in Kiboets Hagoshrim.

07.00 Bezichtiging van de omgeving en reis naar Nebi-Josha - Kfar Nahum (Capernaum) bezoek aan kerken ter plaatse - doorreis naar Nazareth.

12.30 Ontvangst door B. & W. Nazareth - warme lunch - rondreis ter plaatse.

17.00 Berg Tabor - bezoek aan de kerken op de berg (indien mogelijk) en terug naar Kiriath-Ono. Avondmaaltijd op de gastadressen.

Zaterdag, 25 april:

Vrij.

Zondag, 26 april:

Ontbijt op de gastadressen.

07.30 Vertrek naar Tel Aviv - ontvangst door B. & W. - Rondreis door de stad.

12.00 Bezoek aan het gebouw van de algemene vakbond (Histadrut).

13.00 Rishon Letsion - ontvangst en warme lunch door B. & W. - Rondreis door de stad. Bezoek aan Weizmann Instituut (Rechovot). Avondmaaltijd op de gastadressen-

Maandag, 27 april:

Ontbijt op de gastadressen.

09.00-11.00 Tel-Hasjomer - bezoek aan het legerkamp.

18.00 Tekening van het zusterstedenverdrag.

20.30 Afscheidsavond.

▲ ▲ ▲